

Nepriklausoma

Lietuvos
Nacionalinė
M. Mažvydo
biblioteka

Lietuva

This paper was mailed
Wednesday, November 28, 1990

LITHUANIE INDEPENDENTE • INDEPENDENT LITHUANIA

Nr. 47-48 (50 m.) • 1990 m. LAPKRIČIO-NOVEMBER 28 d. • DVISAVAITINIS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS • 7722 GEORGE St., LA SALLE, P.Q. H8P 1C4 • Tel: 366-6220 • 50 c.

ĮVYKIŲ APŽVALGA b.n.

Margaret Thatcher

SENSACIJA DIDŽIOJOJE BRITANIJOJE

Š.m. lapkričio mėn. 24 d., netikėtai ir nesitikint, iš Konservatorių partijos vadovės pareigų staiga pasitraukė Didžiosios Britanijos ministrė pirmininkė Margaret Thatcher.

Tose pareigose ji išbuvo 11 metų ir buvo plačiai žinoma "Iron Lady" pravarde. Ji pasidarė ypač nepopuliari pasiūlius įvesti labai nepopuliarius mokesčius, vadinamus "poll tax", kurie būtų labiausiai nusiskriaudę neturtinguosius Anglijos gyventojus, nes vienodus mokesčius būtų turėję mokėti visi gyventojai nuo 18-65 m. amžiaus.

Iš visų galimų kandidatų į šį postą tikriausiai bus išrinktas Michael Heseltine, buvęs krašto apsaugos sekretorius. Margaret Thatcher, taip staiga pasitraukdama, gudriai ir sąmoningai pakenkė M. Heseltine kandidatūrai, o viešosios opinijos klausinėjimuose darbiečiai prarado iki šiol ilgai turėtąją vadovaujančią poziciją.

Bendrai, jos populiarumą taip pat sumažino atšauri ir nenuolaidi laikysena dėl 1992 m. planuojamo Europos ekonominio susivienijimo.

SIURPRIZAS IR LENKIJJOJE

"Solidarumo" judėjimo Lenkijoje vadas Lech Waleša, vykstant prezidentiniams rinkimams lapkričio 25 dieną, per I-mąjį rinkimų ratą nesurinko balsų daugumos. Keisčiausia todėl, kad savo kandidatūrą šiam postui netikėtai išstatė lenkas emigrantas - verslininkas, milijonierius iš Toronto - Stanislaw Tyminski. Jis, Lenkijoje ne gyvenęs per 20 paskutinių metų, Lenkijos spaudoje pavadintas "žmogus iš niekur", sugebėjo paveikti žmonių vaizduotę ir labai artimais balsais, atrodo, išstumia iš antros vietos dabartinį ministrį pirmininką Tadeusz Mazowiecki. Taip jis pakliūs į antrąjį

balsavimo ratą ir bus vieninteliu varžovu L. Walešai, jei nė vienas negaus daugumos balsų.

L. Walešos rinkimų kampanijos darbuotojai yra prirenkti, kad jis nelaimėjo balsų daugumos. Jis darbininkų unijos vadas iš Gdansko, ilgai kovojęs prieš Lenkijos komunistų režimą ir įkvėpęs demokratinį judėjimą Rytų Europoje, gavo tik 39% balsų.

T. Mazowiecki, žurnalistas, buvęs labai artimas walešos bendradarbis "Solidarnosc" pogrindyje, gavo

20% balsų, S. Tyminski - 23.4%. (Jis yra savininkas nedidelės kompiuterių firmos Mississaugoje, Ont., ir vadovauja Libertariečių Partijai Kanadoje).

Faktas, kad S. Tyminski, nepasizymėjęs politikoje nei Kanadoje, nei Lenkijoje, sutraukė daugiau balsų, negu Mazowiecki rėmėjų ir vadovaujančių intelektualų, rodo, kad Lenkijos gyventojai susižavėjo S. Tyminsko gyvenimo istorija, iš vargingo emigranto, su \$5 kišenėje, jis sugebėjo pasidaryti milijonieriumi. Ji palaikė kaimų sritys, kur daugelis nusivylę lėta ekonomine pažanga, iškėlė S. Tyminsko pažadą pagreitinti visą demokratijos procesą.

Kremlin must pay say Baltic voters

KREMLIUS PRIVALO ATSIŁYGINTI

Politinio skyriaus redaktorius Nicholas Comfort š. m. lapkričio mėn. 23-25 d.d. savaitgaliniame laikraštyje THE EUROPEAN parašė idomų straipsnį: "Didžulė dauguma Baltijos valstybių balsuotojų yra ištikinė, kad Kremlius privalo mokėti reparacijas už "ekonominę ir moralinę žalą", dėl kurios jie kentėjo per 50 aneksijos prie Sovietų Sąjungos, metų."

Apklausinėjimų duomenys, kuriuos pravedė THE EUROPEAN estų Prekybos ir Nuomonių Tyrinėjimo Centras rodo, kad 59% Estijoje ir Lietuvoje pasisako už reparacijas, o Latvijoje - 50%. Beveik pusė apklausinėjamųjų pareiškė, kad šio reikalo dabar nereikėtų spausti, jeigu tai galėtų kenkti deryboms dėl nepriklausomybės.

Apklausinėjimai rodo, rašoma šiame straipsnyje, kad pasitikima, jog nepriklausomybė bus įgyvendinta baigiantis šiam šimtmečiui. Tuo ištikinė 63% Estijoje ir 50% Latvijoje. Dauguma kitų - neapsisprendė.

Lietuvos apklausinėjimų organizacija, kuri prisidėjo prie šio darbo, net neįrašė šio klausimo, nes elitas jaučia, jog kraštas jau nepriklausomas.

Estijoje (38%) ir Latvijoje (35%) ir tik 13% Lietuvoje bijo, kad M. Gorbačiovas gali įvesti prezidentinį įsaką arba naudoti Raudonąją Armiją sugadinti (foil) Baltijos nepriklausomybę. Daugiau rūpesčių kelia galimybė etninių suskirtimų; du trečdaliai daugiau apklausinėtųjų kiekvienoje šių valstybių laik 1940 metų aneksiją neteisėta ir dauguma maskviečių apklausinėtųjų telefonu, tuo sutiko. Tačiau, 40 Maskvos balsuotojų, kur

tiktai baigę pradžios mokyklą, dar tiki Stalino tvirtinimais, kad Estija, Latvija ir Lietuva prisijungė laisva valia prie Sovietų Sąjungos. Baltijos valstybių gyventojai aiškiai mato kas jų draugai. Švedai labiausiai remia (daugiau kaip 60% kiekvienoje iš 3-jų valstybių), Suomija ir Danija. JAV yra vienintelė kita valstybė, kuri palaikanti Pabaltijį (daugiau kaip 50% kiekvienoje iš 3-jų valstybių). Rusijos federacija Lietuvoje (42%) laikoma paremianti, Estijoje - 41% ir 37% Latvijoje. Bet Sovietų Sąjunga laikoma kliūtimi 81% Estijoje, 73% Latvijoje ir 64% Lietuvoje (čia mums atrodo keistas procentų santykis, žinant realybę; gal apklausinėjimai kaip tik daro mi ten, kur jėdinstvininkai veikia?). Kaip kas atsakė šiais klausimais, atspausdintos lentelės ir šioke tokie komentarai. Idomu, kad autorius sako, jog B. Jelcino populiarumo aukštas procentas reiškia, kad jis turi artimą ryšį su Baltų lyderais ir tai jį populiarumą iškelia aukščiau kitų pasaulio kraštų lyderių, išskyrus G. Bush'ą ir Čekoslovakijos Vaclav Havelį.

Dauguma Baltijos valstybių apklausinėjamųjų tiki, kad Sovietų Sąjunga neišvengiamai suirs. Maskvoje 32% balsuotojų tiki, kad M. Gorbačioviui pavyks sudaryti laisvesnę konfederaciją ir 20% tiki, kad Baltijos kraštai atsiskirs.

Apklausinėjus Baltijos valstybėse ko jie norėtų, didžulė dauguma, iskaitant ir vieną trečdalį etninių rusų, nori nepriklausomybės už SSSR ribų: 68% Lietuvoje, 67% Estijoje ir 57% Latvijoje. Tik mažumėlė (fraction) net etninių rusų tarpe, nori, kad Sovietų

tu Sąjunga išliktų dabartinėje sudėtyje.

Šis apklausinėjimas (poll) buvo prarastas š.m. spalio mėn. viduryje, talkininkaujant Latvijos Sociologų sąjungai ir Lietuvos Mokslo Akademijai. Estijoje buvo apklausinta 946 asmenys: 61% estų, 31% rusų; Latvijoje 883 žmonės: 48% latvių, 34% rusų ir Lietuvoje 1,383 žmonės: 80% lietuvių, 12% rusų.

Atsakymai iš Maskvos atėjo paraleliai apklausinėjant telefonu 633 žmones, pravedant NOVOSTI INCOMM.

Do these nations support or oppose the Baltic states' struggle for independence?			
	Estonia	Latvia	Lithuania
USA			
Supports	55	50	53
Does not support	5	3	2
France			
Supports	19	31	56
Does not support	8	3	2
Germany			
Supports	24	38	44
Does not support	8	4	5
UK			
Supports	29	34	40
Does not support	10	4	4
Finland			
Supports	59	60	62
Does not support	3	2	1
USSR			
Supports	3	4	6
Does not support	81	73	64

Figures are percentage of total respondents

CAN GORBACHEV AND YELTSIN BE TRUSTED AS POLITICIANS?

Generally trustworthy	
Moscow	53%
Estonia	31%
Latvia	27%
Lithuania	26%

Generally not to be trusted	
Moscow	43%
Estonia	60%
Latvia	62%
Lithuania	51%

Generally trustworthy	
Moscow	73%
Estonia	58%
Latvia	37%
Lithuania	34%

Generally not to be trusted	
Moscow	17%
Estonia	30%
Latvia	41%
Lithuania	35%

Figures are percentage of total respondents

• ŠVEDIJOJE, „Stockholme, kiekvieną pirmadienį, pietų metu, miesto centre vyksta masinė demonstracija, remianti PABALTIJOS valstybių nepriklausomybės siekius.

Tokio pobūdžio demonstracijos vykdomos jau 30 savaičių. Sakoma, kad ji bus ir toliau tęsiama, kol nepriklausomybė taps realybe.

Latvijos, Estijos ir Lietuvos Aukščiausųjų Tarybų pirmininkai: A. Gorbunovs, A. Riutell ir V. Landsbergis.

SOLŽENICYNAS, GORBAČIOVAS IR LIETUVA... "THE INDEPENDENT"

Gorbačiovas turi bijoti Solženicyno'o, reikalaujančio, kad Kremlius atsisakytų savo imperijos, teigia Londono dienraščio "THE INDEPENDENT" vėdamasis "Tiesą nugalėti tironiją" (1990.IX.19): "Nors Gorbačiovas pasirodė esąs tikras realistas ir sutiko su pakeitimais, kai tik jam tapdavo aišku, jog jis jų negali sustabdyti, jis niekad nedvejodavo meluoti, jei tai jam būdavo paranku. Pakaks vieno pavyzdžio. Praėjo beveik penkeri metai nuo Gorbačiovo'o atėjimo į valdžią, kol jis pagaliau prisipažino, jog egzistuoja Molotovo-Ribbetropo paktas, pagal kurį Hitleris sutiko, kad Stalinas pagrobtų Pabaltijos valstybes; bet ir tada Gorbačiovas tebetvirtino, kad 1940 metais lietuviai balsavę už išjungimą į Sovietų Sąjungą (absurdiška statistika - 99.14% iš 97 balsavusių balsavine). Gorbačiovo'o melus galima teisinti pragmatiškais sumetimais: jam reikia savo pusėje išlaikyti kietuosius aparatus. Tačiau jo apgavystės tersia į ir jis neturi liaudies mandato.

... Savo naujame rašinyje, Solženicynas nurodo, kad KGB neturi teisės egzistuoti. Jis aiškiai už bet kurį kitą žymų rusų pareiškė, kad Rusija turi atsisakyti savo imperijos. Gorbačiovas gi tebebando paneigti tą tikrovę. Solženicynas pastebi, kad visa komunistinė era buvo Rusijai baisi; Gorbačiovas pakartotinai bando išgelbėti Lenino reputaciją". (ELTA)

• Spalio 1 d. Tautos Fondo turto vertė pasiekė \$2.1 milijono. Dalis šios sumos, beveik \$1.4 milijono, yra kraštis nepriklausomai Lietuvai (Laisvės Išdas). Taip pat Tautos Fondo žinioje yra devynios ABINAUDĖS SUTARTYS (\$134,000 sumoje), už kurias aukotojams yra mokamos palūkanos. Šių metų antrajam pusmečiui Tautos Fondas išmoka 8% už ABINAUDĖS SUTARTIES įnašus.

Tautos Fondo Čikagos komiteto spalio mėn. 7 d. surengtuose tradiciniuose pietuose dalyviai suaukojo apie \$16,000.00. Sąrašas bus paskelbtas sekanciam ELTOS numeryje.

MEMORANDUMAS DĖL PABALTIJOS VALSTYBIŲ PRIEMIMO Į CSCE.

Š.m. rugsėjo mėn. 18 d. Užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas pasiuntė JAV CSCE (Helsinkio konferencijos) delegacijos vadovui, ambasadoriui John J. Maresca'ui, Lietuvos respublikos vyriausybės rezoliuciją, kurioje prašoma, kad Lietuvai būtų suteiktas stebėtojos statusas Vienoje vykstančiose CSCE komiteto viršūnių konferencijai paruošti posėdžiuose ir pačioje konferencijoje, Paryžiuje, 1990 m. lapkričio mėnesi. Drauge su rezoliucija išteiktas 13 puslapių memorandumas, aptarian-tis Lietuvos bylą tarptautinės teisės šviesioje.

Memorandumo pagrindiniai argumentai:

1. Pabaltijos valstybės turi aiškia ir neabejotiną teisę stebėti CSCE konferencijas, pasirendamos Baigiamųjų Helsinkio pasitarimų rekomendacijų 54-tuoju straipsniu, kuriame sakoma, jog ta teisė suteikiama "visoms Europos valstybėms".

2. Estija, Latvija ir Lietuva yra "valstybės" pagal bendrai priimtą "valstybės" termino aptarimą 1933 m. Montevideo konvencijoje apie Valstybių teises ir pareigas. Joje sakoma, kad "Valstybė" kaip tautinės teisės asmuo, turi turėti šias kvalifikacijas: (a) nuolatinis gyventojas; (b) aprėžta teritorija; (c) vyriausybė; ir (d) sugebėti užmegzti santykius su kitomis valstybėmis.

/nukelta į 2 psl...../

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS "NL" SPAUDOS BENDROVĖ.
REDAGUOJA - REDAKCINĖ KOLEGIJA
TELEFONAS: (514) 366-6220

Second Class Mail. Reg. Nr. 1952. Return postage guaranteed.
Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independent
Lithuania Publishing Co., 7722 George St. LaSalle, P.Q.
H8P 1C4

Metinė prenumerata kaina Kanadoje - \$ 22.00
Rėmėjo - \$ 25.00

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomonei. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra, grafiniai tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba leidykla neatsako.

NAUJAS ULTIMATUMAS PABALTIJUI

Boris Jelcin'as, Rusijos Federacijos prezidentas, po įvykusio pasitarimo su Sovietų Sąjungos prezidentu Michail Gorbaciov'u lapkričio mėn. 13 d., pranešė, jog jis atrėmė Kremliaus norą sudaryti naują sąjungos ar unijos sutartį, prieš susitariant kritiškai svarbiais klausimais kaip naftos, brangiųjų žemės turty, bankų ir kitų ekonominčių išteklių kontroliavimo. "Mes to negalime priimti ir mes su tuo nesutiksime" - pareiškė parlamentiniame komitete B. Jelcin'as.

M. Gorbaciov'as labai spaudė, pritariant centrinei vyriausybei, kad "bent šiuo metu" į tuos diskutuojamus resursus pažiūrėti kiek kitaip ir laikinai atidėti jų sprendimą, kurie esą priklauso Centro kompetencijai. Jelcin'as su tuo nesutiko, kaip perduodama Interfax'o agentūros.

Ta pati agentūra pranešė, kad ir Ryžkov'as daro naują spaudimą Pabaltijo respublikoms: jos turinčios sutikti su Sovietų autoritetu, arba jos bus išskirtos iš 1991 m. ekonominio plano, kuris kontroliuoja žaliavas ir finansus toms respublikoms. Ryžkov'as davęs savaitę laiko apsispręsti ir sutikti su SSSR Centro planu 1991 metams. Manoma, kad gali būti atnaujintos ekonominės sankcijos Pabaltijui. Sutikus su kitų metų Sovietų planu - reikėtų dar 1 metus išbūti Sovietijos priklausomybėje.

.....atkelta iš 1 psl./

3. Sovietų Sąjunga specifiškai aprašė ir de jure pripažino Estijos, Latvijos ir Lietuvos teritorijas 1920 m. su toms valstybėmis pasirašytose taikos sutartyse. Tas pripažino ir Tautų Lygos nariai. Išskyrus Gorbaciov'ą, jokia Europos valstybė nekėlė abejonių dėl trijų Pabaltijo valstybių teritorinių sienų.

4. Šiuo metu Pabaltijo valstybės jau sėkmingai ir atvirai atsisako klausyti SSRS valdžios direktyvų. Tarptautines Pabaltijo valstybių de facto egzistencijos pripažinimas ryškus Lietuvos prezidento ir ministrės pirmininkės kontaktuose su daugeliu CSCE valstybių galvomis, įskaitant tarptautinės paramos Maskvos blokada besipriešinančiai Lietuvai. Dabar jau perrašomi rinkimų įstatymai ir iš naujo formuojamos prieškarinės Pabaltijo konstitucijos, taip paruošiant dirvą ateities demokratiniams rinkimams be jokios sovietinės prievartos kišimosi.

5. Nors sovietų karinės pajėgos teberiboja Pabaltijo suverenumą, tai nekludo CSCE nariams pripažinti Pabaltijo respublikų valstybes pagal baigiamųjų rekomendacijų 54-tą straipsnį. Pagal tarptautinės teisės principus, valstybė gali būti priimta tarptautinės valstybių šeimos nare, nors ji dar pilnai nekontroliuoja savo vidaus politikos ar ūkio. Nebūtina ir kad toji valstybė absoliučiai kontroliuotų svetimas karines pajėgas, kurios nelegaliai pažeidė jos suverenumą. Tai, pavyzdžiui, pabrėžė JAV atstovas Philip Jessup, 1948 m. gruodžio 2 d. Jungtinių Tautų saugumo taryboje, paremdamas Izraelio narystę Jungtinės Tautos ir Izraelio valstybės pripažinimą, kai jos teritorija buvo puolama iš vidaus ir iš išorės. JAV vyriausybė panašiai argumentavo, paremdama naują Vokietijos federatyvinę respubliką, o Vakarų Vokietija - 1954 m. atsakydama Sovietų vyriausybei dėl tariamo Rytų Vokietijos suverenumo.

6. Ir dabartinių CSCE narių tarpe yra valstybių, kurios pilnai nekontroliuoja savo sienų ir neturi pilno suverenumo.

7. Neteisėta taikingos kaimyninės valstybės okupacija neturi gyventojams užkirsti kelio būti tarptautinių organizacijų nariais. Tą faktą pabrėžė Tarptautinė Darbo organizacija, 1979 m. nutarusi savo nare priimti Namibiją, nors tuo metu ją buvo okupavusi Pietų Afrika.

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

Iki šiol šis fondas išleido per 600,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tiktai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: "Kapitalas Lietuvai, palūkanos - lietuvių išeivijai!"

LATVIJOS min.p-kas Ivars Godmanis pasakęs Sovietų spaudos agentūrai TASS, jog "Visoms Pabaltijo valstybėms buvo tuojau duotas ultimatumas atsisakyti savo mokesčių sistemos, kainų nustatymo savo respublikose, savų pinigų įvedimo ir atsisakymo sudaryti ekonominius ryšius su užsieniu". Ir toliau visus tuos reikalus nori tvarkyti (kitai sakant, nutvarkyti Red.) Kremlius.

Centrinė Sovietų Sąjungos vyriausybė sutiko atšaukti ekonominę blokadą LIETUVAI ir su ja pradėti pasitarimus. Kova dėl pasiūlytos kažkokios "unijinės sutarties" bus nepriimtina ir kitoms kelioms respublikoms, nekaltai jau apie Pabaltiją.

"New York Times" vienoje iš savo laidų komentavo tą žinią, pasakydamas, jog Lietuva jau prieš 8 mėnesius paskelbė savo pilną nepriklausomybę ir kad Pabaltijo valstybės ir toliau to sieksiančios.

SOVIETŲ SĄJUNGOS NEIŠVENGIAMAS LIKIMAS

Algimantas Eimantas

Kanadiškoje spaudoje vis daugiau ir daugiau randama atsiliepimų apie Sov. Sąjungos tamsią ateitį. Štai ką rašo Ricard'as Day š.m. rugsėjo mėn. 14 dienos THE FINANCIAL POST laidoje. "... trylika Sov. Sąjungos respublikų paskelbė savivaldą. Kai kurios iš jų nutarė ne tik veikti savarankiškai ekonominiame srityje, bet ir įkurti savas karines pajėgas.

Pavojus Sov. Sąjungos sutrupėjimui labai paskatino Aukščiausiojo Sovieto diskusijos laisvos rinkos linkme". Šios kritiškos padėties priežastis yra pats Gorbaciov'as. Jis privedė prie prapulties, "kreipdamas daugiau dėmesio į savo asmeninę galią ir įtaką, o ne į krašto ūkinį ir gamybinių skurdą".

Nominaliai Gorbaciov'as turi teisę įvesti vidaus reikaluose potvarkius, pasinaudodamas prezidentine privilegija. Tikrumoje jo dekretai yra ignoruojami respublikų tarybose, nes tarybų mandatas yra pagrįstas rinkiminiais laimėjimais, o ne įsakymais iš Kremliaus. Gorbaciov'o šabloniškas bejėgiškumas labai išryškėjo Baltgudijos, Rusijos ir Ukrainos respublikų Ryžkovo plano atmetime birželio mėnesį. Tas Ryžkovo ekonominis persiorganizavimas labai panašus į gerai pažįstamas penkmečio planus, buvo besąlyginiai Gorbaciov'o remiamas.

Toks viešas ir jungtinis pasipriešinimas nebuvo lauktas; lyg antausis prezidentui. Visgi Gorbaciov'o politiniai gabumai "privertė" jį persigalvoti, nes jis pamatė, kad buvo rizikinga jo postui turėti tokius svarius priešus. Gorbaciov'o paveiktas Aukščiausiasis Sovietas taip pat atsisakė priimti patvirtinti Ryžkov'o programą. Gorbaciov'as šoko prisitaikyti daugumos nuomonei ir pagreitinti permainas krašto gerovei įgyvendinti. Artimas draugas Ryžkov'as tapo apleistas ir, greičiausiai, liks Gorbaciov'o ambicijos auka.

Šiame sąmyšyje Sovietų ūkinė santvarka elgiasi savarankiškai. Savanaudiškais tikslais išgalėjo "juodoji rinka" su aukštomis maisto kainomis, nes kasdieninių produktų trūkumas valstybinėse krautuvėse pasidarė labai didelis. Tabako, duonos bei kitų reikmenų stoka privedė prie protestų, neramumų ir ilgų eilių prie krautuvių, nematytų nuo Chruščiovo laikų.

Kremliaus griebtasi vienintelės priemonės patenkinti žmonių poreikius. Gausūs kiekiai aukso rezervų buvo parduoti už užsienio valiutą. Gautomis pajamomis nupirkti prekių iš kapitalistinių valstybių. Tuomet buvo pripažinta, kad Sov. Sąjungos pramonė atsidūrė beviltiškoje padėtyje, iš kurios išsikąpstyti jau kone per vėlu.

Bet reformistų grupė, su Jelcin'u priešakyje, reaguodama į Gorbaciov'o delsimą, sulipdė 500 dienų planą ekonominiam pertvarkymui. Ši transformacija gavo dalinę Gorbaciov'o pritarimą, nors jis tą planą revizavo prieš vėl patiekiant jį diskusijoms Aukščiausiajam Sovietui. Kažin kodėl Gorbaciov'as pakartotinai užsimanė ir šį dokumentą vilkinti, nes jis užsimojo atsiklausti visų Sov. Sąjungos piliečių dėl žemės ir nekilnojamo turto supriatinimo.

Bergždu praveisti referendumą, užimanti daug laiko, vidinio chaoso metu, nes skubėtina gelbėtis iš pražūties. Atrodo, kad Gorbaciov'o egoizmas neleidžia jam perleisti iniciatyvą į kitas rankas, todėl jis keičia eigą, tvarką ir patarimus savaip, atidėiodamas konkretų progresą. Taip balansuodamas tarp senosios gvardijos ir reformistų, jis, nors ir laikinai, išsilaiko valdžios viršūnėje.

Iš tikrųjų, panagrinėjus tuos reformistų patiektus metmenis, kurių autorius yra Stanislavas Šatanin'as, i akis krinta spragos, kurios vakariečiams yra pajuoktinos. Nei Gorbaciov'as, nei Šatalin'as su Jelcinu nesugebėjo suprasti paprasto dėsno: niekas nemeta pinigų į balą.

Pavyzdžiui, siūlymas parduoti 70% industrijos ir 90% statybos bei išpardavimo tinklo privačiam verslui, yra fantazija. Kas pirs ekonomijos griaučius? Kas mokės pinigą už prekybinius puvėjus? Rublis yra bevertis tarptautinėje rinkoje, tad koku būdu bus reikalaujama užmokėti už pirkinį? Auksu? Doleriais? Kas tas pajamas gaus, kaip jos bus naudojamos? Kokiems tikslams? Parduodama nuosavybė yra laikoma valstybės ar komunistų partijos turty, tai ar realizuotos lėšos nenueis partijos labui? Tiems klausimams nėra atsakymo.

Vakariečiai atsisakys intuityviai palaidoti kapitalą rizikingoje padėtyje. Jie norės, bet negaus investicijų saugos garantijų. O kokios išgalės randasi tarpe Sov. Sąjungos piliečių? Juk gerai žinoma, kad proletarai yra beturčiai, per 70 metų valdžios šaukštais penėti, jie netik nepajėgs, bet ir nenorės tos atsakomybės. Tie Afanasyn'op vadunami "homo sovieticus" yra apatijos apstėti, be energijos ir pradinės veiklos motyvų. Perauklėti visą kraštą demokratiniiais pagrindais per 500 dienų yra neįmanoma.

Gorbaciov'o lemtis bus vidaus įvykių išspręsta. Jo tarptautinis prestižas yra bevertis Sov. Sąjungos piliečių akyse. Milijardinė suma iš Helmut'o Kohl yra užmokestis už sutikimą suvienyti Vokietijas, o ne pagalba ekonominiam atgijimui. Be to, tai būtų tik lašas korektūros reikalingoje prievolės jūroje. Jau ir JAV prezidentas George Bush atšalo paramos reikalui Sov. Sąjungai. Gorbaciov'ui bus gana sunku išsinarplioti iš jo paties supintų pinklių.

Reformų įgyvendinimas yra skubus, nesusis ir svarbus reikalas. Užsienio nuotrupos Gorbaciov'ui duos mažai naudos. Penkių metų valdymo stagnacija turi būti žaibiškai pakeista logiškais sprendimais ir sprendimų vykdymais.

Tam mažai vilties, nes Gorbaciov'as nerodo jokio noro šokti už gelbėti skęstančią ir išsieikvojusią ekonomiką. Jis svajoja apie imperiją, bet be stipraus gamybinio, ūkinio ir prekybinio pagrindo, jo siekis virs iliuzija Sov. Sąjungos mardėjime.

TAUTA YRA TADA ŽUVUSI, KAI JI PATI SAVĘS IŠSIŽA -
DA JOKIOS KITOS PAJĖGOS JOS SUŽLUGDYTI NĖGALI
Dr. Gv. Valančius

Christmas Around the World: Traditions for all tastes Sunday, December 9

Montrealers are invited to share Christmas traditions with members of 40 cultural communities during a grand intercultural celebration. Sunday, December 9. For the second consecutive year, the event, "Christmas Around the World", will include some 50 activities in Montréal houses of culture, as well as at Place des Arts and Complexe Desjardins.

Selecting from a program that again promises fabulous discoveries, visitors can plan their itineraries and travel from one country to another. There are many ports of call as there are stages and facilities to choose from.

Drawing Contest

A reminder that all children between 6 and 12 are invited to participate in a drawing contest on the theme "What does Christmas mean to you?", as part of this great exhibition. It's easy: all you have to do is create your own drawing, 10" x 14", and send it, before 5 p.m., December 3, to Drawing Contest, Christmas Around the World, Place des Arts, Montréal, H2X 1Z9. Three winners will be picked at random and will receive their prizes December 9 from Santa Claus. All participants will have their drawings displayed at Place des Arts, starting December 9. Start drawing now and send in your entry by December 3.

December 9 Schedule*

Shows

Piano Nobile at Salle Wilfrid Pelletier
11 a.m. - Filipiana: songs, music and dances from the Philippines
12:30 p.m. - Allied Jewish Community Centre: Hannuka, the Festival of

Lights: religious songs of the Hebrew rite: lighting of candles; and Kala Bharati troupe with Mamuta Nakra
2 p.m. - Portuguese Folk Group of Montréal
3:30 p.m. - Mexico Magica and Bolero folkloric ballet troups (Spanish dances)

Ticket Office Stage

11:30 a.m. - Nico Beki: songs and music from Brazil
12:30 p.m. - Mélissa Dauphin et le Pouvoir des filles: songs, music and dances from Haiti
1:30 p.m. - La Clochette d'Or: Italian Choir, Regional Council of Italo-Canadian Senior Citizens
2:30 p.m. - The Hungarian Community of Montréal; Nativité des bergers Transylvanie
3:30 p.m. - Sainte-Thérèse d'Avila Choir of Montréal's Spanish Mission

Sainte-Catherine St. Stage

Noon. Yaya Dialo: songs and music from Africa
1 p.m. - Bell ringers from the Trisell Breton Folk Ensemble
2 p.m. - Michel Lavaronne, Italian troubadour; Neapolitan songs
3 p.m. - Story in Song from Armenia
4 p.m. - United Chancel Choir

Café de la Place Theatre

Christmas stories from:
1 p.m. - Latin America, narrated by Alexandro Moran
1:30 p.m. - Africa, narrated by Joann Turenne
2 p.m. - Mexico, narrated by Silver Flores Papigno
2:30 p.m. - China, narrated by Cynthia Lam
3 p.m. - Portugal, narrated in Portuguese by Jose Carlos Reis
3:30 p.m. - Haiti
4 p.m. - Québec, narrated by Jeanne Pascale

Complexe Desjardins Amphitheatre

11 a.m. - Arashi Daiko: Japanese drums
Noon. Royal Scottish Dance Society
1 p.m. - Yuet Sing Cantonese Symphony Club of Montréal
2 p.m. - Ukrainian Folkloric Ensemble and Emmelia Folk Group
3 p.m. - Kollasuyo: music and dance from Bolivia
4 p.m. - Choir of the Montréal Hellen Cultural Institute and Emmelia Folk Group
5 p.m. - Closing Show: La Chanterelle Place des Arts Children's Choir, accompanied by chorists of Les Voix d'Arcté and Ensemble national de folklor Les Sortilèges (of Québec)

Rond-point de la Mode Stage
11:30 a.m. - Dances from Cambodia
12:30 p.m. - Songs, music and dance from Vietnam and Sri Lanka
1:30 p.m. - Urgence chantée of the Royal Victoria Hospital: German songs
2:30 p.m. - Royal Scottish Dance Society
3:30 p.m. - Bois de Boulogne Commune Centre: Dance from the Middle East
4:30 p.m. - Saint-Sauveur Choir: Byzantine Songs

Houses of culture: December 9

Notre-Dame-de-Grâce House of Culture: 1 to 5 p.m.

A day filled with various activities, ranging from the Italian Befana, the Mexican Posada, candle processions, making decorations, culinary delights, etc.

Plateau-Mont-Royal House of Culture: 2 p.m.

Recital: Menus and banquets "in music", performed by Nathalie Choquette.

La Petite Patrie House of Culture: 2 p.m.

Christmas in the other America: Argentinian Veronica Larrea is accompanied by Roque Carbajo, guitarist, and Eduardo Pipman, percussionist.

Marcel House of Culture: 2 p.m.

Salsa Circus: Clown theatre featuring two great circus artists, Tonatiuh Morales and Lise Lépine.

Pointe-aux-Trembles House of Culture: 2 p.m.

In Sainte-Marie-Goretti Church, 16228 Sainte-Marie-Goretti Terrace, Corina Circa, mezzo-soprano, performs songs from Eastern Europe, in Russian, Rumanian and Bulgarian.

Frontenac House of Culture: 3 p.m.

A family of artists: Janine Sutto, Monique Miller and Andrée Lachapelle read texts from Argentinian authors Kado Kostzer and Alfredo Arias, directed by Alexander Hausvater.

Rosemont House of Culture: 8 p.m.

At Jean-Eudes College, 3535 Rosemont Blvd.: Les couleurs du Sud; folk dances from South America.

Rivière-des-Prairies House of Culture

At Saint-Joseph Church, 10050 Gouin Blvd. E.: Noël en chœur; Geneviève Boulanger directs the Musica Viva Vocal Ensemble as it performs traditional and ethnic songs and melodies of the holidays.

Exhibitions

Lobby of Salle Wilfrid Pelletier, Place des Arts: December 4 to January 6 Montréal, l'hiver autrefois: an exhibition staged by the Centre d'histoire de Montréal. Photos and engravings illustrating winter activities at the beginning of the century.

Windows, Place des Arts corridor: December 4 to January 6

Christmas mangers; a few exhibits from the collection of St. Joseph's Oratory.

Marie-Uguay House of Culture: December 9 to January 13

Les petits soldats de mon enfance: Lead soldiers and robots from various countries, in an historic context.

* Sapins du monde: Children from welcome classes in southwest Montréal create Christmas tree decorations inspired from their countries of origin.

Notre-Dame-de-Grâce House of Culture: December 28 to January 6 Les Noël d'ailleurs: Traditions from different countries, selected for their unique character.

Plateau-Mont-Royal House of Culture: December 9 to January 6 Menus and banquets: Coutumes de table d'ici et d'ailleurs: from the most ordinary traditions to the most unbelievable stories.

Houses of culture weekly schedule: Monday: closed Tuesday, Wednesday and Thursday: from 1 to 9 p.m. Friday, Saturday and Sunday: from 1 to 5 p.m.

*This program is subject to change without notice.

These events are organized by the Société de la Place des Arts, the Complexe Desjardins, the network of Montréal houses of culture, in collaboration with the Québec Department of Cultural Communities and Immigration and the Bureau interculturel de Montréal. Bell Canada, Le Journal de Montréal, Distributions Citadelles and Société Radio-Canada are also participating in the event.

Information on the activities:

Place des Arts: 285-4253
Houses of culture: 872-6211

District Advisory Committees

The next regular meetings of district advisory committees will take place December 3, 4 and 5. For further information on these meetings, contact your local Accès MONTRÉAL office or call the Bureau interculturel de Montréal.

Information: Bureau Interculturel de Montréal: 872-6133

LIETUVOS, LATVIJOS IR ESTIJOS KELIAI Į LAISVĘ.

Vytautas Skuodis
(Svarbesnių įvykių kronika: 1990 metų gegužės mėn.)
/ tęsinys /

Birželio mėn. 5 d.

- JAV prez. G. Bush išsireiškė, kad M. Gorbačio'as suras būdą sukilusiai respublikai (Lietuvai) duoti laisvę.
- KOPENHAGOJE II-joje Konferencijoje Žmogaus Teisių klausimais, atvykusiam LIETUVOS Respublikos parlamento atstovui V. Čepaičiui nebuvo suteiktas stebėtojo statusas. V. Čepaitis LIETUVOS Respublikos AT vardu parašė DANIJOS Užsienio Reikalų ministeriui Jon Baldvin'ui padėkos laišką už jo kalbą atidarant Žmogaus Teisių konferenciją KOPENHAGOJE, kurioje jis atvirai ir tiesiai iškėlė LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS klausimą.

Iki birželio mėn. 6 d.

- Lietuvos Laisvės Lyga visą savaitę piketavo Lietuvos Respublikos AT Rūmus, reikalaudama nepasiduoti MASKVOS provokacijoms ir neišduoti LIETUVOS laisvės.
- Tarsi niekieno žemėje, 10.000 tonų Lietuvai siūsto benzino kruopščiai "saugo" Baltarusija.
- TALLINN'e pasirašytas dokumentas apie ESTIJOS ir AMERIKOS Prekybos Rūmų įkūrimą. Amerikos delegacijos vadovas senatorius Deni De Concini savo kalboje tvirtai parėmė ESTIJOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATGAVIMO PROCESĄ.
- RUSIJOS Federacijos SSR AT p-kas B. Jelcin'as viename parlamento posėdyje pasakė: "Aš noriu, kad RUSIJA BŪTŲ PIRMOJI, kuri sudarytų sutartį su PABALTIJOS RESPUBLIKOMIS ir po to su visomis kitomis, kurios to pageidautų, lygiomis teisėmis".
- VARŠUVOS Nepriklausoma Studentų Sąjunga kreipėsi į sostinės gyventojus, ragindama juos padovanoti senus, sugedusius dviračius. Juos sutaisę, nugabens į pasienio punktą arti PUNSKO, iš kur jie bus nuvežti į LIETUVĄ.

Birželio mėn. 6 d.

- Dėl blokados LIETUVOS pramonėje, statyboje ir transporte nedirba 18.000 žmonių, žemės ūkyje - 9.000, atostogose ne pagal grafiką - 16.700 žmonių. Aštuonios pramonės įmonės visai sustojo, 415-je įmonių darbas vyksta, bet su nuolatinėmis prastovomis.
- ŠILUTĖS rajono VEIVIRŽENŲ apylinkėje iš žemės gelmių pradėta siurbti aukštos kokybės nafta, per parą gaunant 40 tonų.
- LATVIJOS mieste JURMALA įvyko pirmasis BALTIJOS Valstybių Tarybos posėdis. Buvo svarstomas visų trijų respublikų paskelbto Nepriklausomybės atkūrimo pereinamojo laikotarpio teisinis statusas ir vieninga platforma su SSSR. Taryba nutarė, kad aukščiausias BALTIJOS Valstybių tarybos organas yra šalių įgaliotų ir valstybių aukščiausiojo rango pareigūnų vadovaujama delegacijų sustikimai, rengiami du kartus per metus. Tarybos darbo organas yra sekretoriatas, esantis VILNIUJE. Į jį kiekviena šalis deleguoja savo atstovus. Taryba priėmė pareiškimą dėl trijų respublikų nuolatinių gyventojų bendrųjų teisių reguliavimo įstatymais principų. Taryba mano, kad SSSR piliečių, gyvenančių LATVIJOS, LIETUVOS IR ESTIJOS teritorijose, teisių bei laisvių nustatymas yra vienas iš derybų su SSSR objektų. Kreiptasi į pasaulio šalių parlamentus ir vyriausybes, tikintis, sudarant tarptautines suartis dėl trijų BALTIJOS respublikų teritorijos, akvatorijos ir oro erdvės, bus gerbiamos šių respublikų teisės bei interesai. LIETUVOS, LATVIJOS ir ESTIJOS respublikų AT pirmininkai - V. Landsbergis, A. Gorbunovs ir A. Riutell nusiuntė telegramą, kurioje sakoma, kad BALTIJOS valstybių kreipimasis dėl jų problemų svarstymo pradžios tebėra aktualus. Dėl šio klausimo vilkinimo sutriko ekonomikos funkcionavimas, deformavosi žmonių santykiai. Prašoma surengti bendrą susitikimą, kuriame būtų numatyta būsimųjų derybų tematika, terminai ir tvarka.
- Gamybinio susivienijimo "ESTIJOS DUJOS" darbuotojai surinko ir į LIETUVOS Blokados Fondą pervadė 5.760 rublių.
- Piliečių Komiteto iniciatyva, RYGOJE pradėjo veikti Aizargų registravimo punktas. Jau įsiregistravo maždaug 1.000 žmonių. Šios sukarintos savanorių organizacijos tikslas - užtikrinti LATVIJOS gyventojų saugumą ir taiką.
- KOPENHAGOJE EUROPOS Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencijos atidarymoje sesijoje LIETUVOS klausimu stipriai pasisakė ISLANDIJOS Užsienio Reikalų ministeris Jon Baldvin Hannibalsson, reikalaudamas, kad PABALTIJOS VALSTYBIŲ NEPRIKLAUSOMYBĖ BŪTŲ KUO GREIČIAU ATSTATYTA.
- Taip pat palankiai PABALTIJOS valstybėms kalbėjo ir OLANDIJOS delegacijos p-kas Max Van Der Stoel.

Iki birželio mėn. 7 d.

- JAV Kongreso vadai įspėjo JAV prez. G. Bush'ą, kad sutarties su SSSR Senatams neratifikuos, net jeigu Sovietai priims emigracijos įstatymą. Privalo būti išspręstas LIETUVOS IR VISO PABALTIJOS klausimas.
- JAV ROCKFORD'o miesto taryba priėmė rezoluciją, kad JAV turi tuojau pat atnaujinti diplomatinis ryšius su LIETUVOS Respublika ir pripažinti jos demokratiškai išrinktą vyriausybę. To paties reikalauja ir HIG PARK miesto meras Daniel M. Pierce.

Iki birželio mėn. 8 d.

- LIETUVOS premjerė K. Prunskienė dalyvavo Vakarų Berlyne įvykusiame Katalikų Kongrese. Ji kalbėjo tema: "Lietuvos ateitis Europos valstybių tarpe".
- ESTIJOS Respublikos AT p-kas A. Riutell pasiuntė Kreipimąsi į RUSIJOS FEDERACIJOS SSSR Liaudies Deputatų I suvažiavimą, kuriame rašoma: "Jūsų ir mūsų laisvės vardan mes kviečiame jus į kovą su imperiniu mąstymu, kuris apraizgė ir jus ir mus. Estai neturi jokių pretenzijų rusų tautai, tačiau mes pareiškiame, kad tie, kurie ESTIJOJE skleidžia nacionalinį priešišumą, nereiškia ESTIJOS Respublikos valios".
- Kaip alternatyva promaskviniams ESTIJOS kitaraučiams, ESTIJOJE veikia įvairių tautybių kultūros draugijos: "Laisvieji rusų demokratai", "Griunvaldas", "Ruch". Jos prisijungusios prie ESTIJOS demokratų sąjungos ir remia ESTIJOS nepriklausomybę.
- LENKIJOS profesinės sąjungos "Solidarumas" p-kas Lech Valensa NOBELIO TAIKOS premijų skyrimo komitetui NORVEGIJOJE nusitęmė laišką, kuriuo siūlo NOBELIO TAIKOS PREMIJĄ už 1990 metus SKIRTI LIETUVOS, LATVIJOS IR ESTIJOS TAUTOMS, kurios

1990. XI. 28

su nepaprasta drąsa rodo savo atsivėmimą laisvės ir apsisprendimo idėjai, įrašyti visų demokratinėse valstybėse konstitucijose.

- DIDŽIOSIOS BRITANIJOS premjerė M. Thatcher, prieš vykdamą į SSSR, dalyvavo radijo programoje, atsakydama į paklausimus, patiekus iš viso pasaulio. Į Zigmo Juro iš Bromley klausimą, ar ji LIETUVOS reikalų kalbės su M. Gorbačio'v'u, premjerė atsakė: "Taip, su juo kalbėsiu apie Lietuvą. Šis klausimas yra numatytas programoje. Mes LIETUVOS NEKADA NEPRIPAŽINOME SOVIETŲ SĄJUNGOS TEISĖTA DALIMI. IŠ ISTORIJOS ŽINOME, KAD LIETUVA BUVO HITLERIO ATIDUOTA SOVIETŲ SĄJUNGAI".

Birželio mėn. 8 d.

- JURMALOJE BALTIJOS valstybių Tarybos nariai - A. Gorbunovs, A. Riutell ir V. Landsbergis atskiru pareiškimu kreipėsi į EUROPOS Saugumo ir Bendradarbiavimo konferenciją KOPENHAGOJE prašydami, kad PABALTIJOS klausimas būtų svarstomas PARYŽIUJE įvyksiančiame viršūnių susitikime. Kitu pareiškimu BALTIJOS valstybių TARYBA paragino pasaulio parlamentus ir vyriausybes remti PABALTIJOS respublikų siekimą tapti JUNGTINIŲ TAUTŲ ir kitų didžiųjų tarptautinių organizacijų naremis.
- ESTIJOS Respublikos ministeris pirmininkas E. Savisar ir SSSR Vidaus Reikalų ministeris V. Bakatin susitarė, kad visa ESTIJOS Respublikos VRMinisterijos sistema turi būti perduota ESTIJOS vyriausybės kompetencijai ir turi būti pavaldi tai vyriausybei.
- SSSR prezidentas M. Gorbačio'as išleido įsaką "Dėl Lietuvos "TSR" AT 1990 m. gegužės 8 d. priimto įstatymo "Dėl amnestijos atstačius nepriklausomą Lietuvos valstybę". M. Gorbačio'as įsakas įpareigoja SSSR Vidaus Reikalų Ministeriją imtis priemonių, kurios padarytų negalimu to LIETUVOS "TSR" įstatymo taikymą tiems SSSR piliečiams, kuriuos nuteisė SSSR ir kitų sąjunginių respublikų teismai. SSSR generalinis prokuroras turi užtikrinti to LIETUVOS "TSR" įstatymo vykdymo priežiūrą griežtai pagal SSSR Konstitucijos ir Lietuvos "TSR" Konstitucijos reikalavimus.
- LIETUVOS, LATVIJOS IR ESTIJOS Užsienio Reikalų ministeriai atvyko į KOPENHAGĄ Europos demokratų kvietimu. Jie kalbėjo specialiai sukiestoje konferencijoje, kurioje dalyvių buvo daugiau, nei prieš dvi dienas įvykusioje JAV Valstybės Sekretoriaus J. Baker konferencijoje.

Iki birželio mėn. 9 d.

- LIETUVOS politinių partijų ir judėjimų atstovai susirinkę pasitarti, priėmė Kreipimąsi į LIETUVOS ŽMONES, pareiškdami susirūpinimą dėl dažnėjančių NEPARAGINTŲ išpuolių prieš LIETUVOS Respublikos AT ir MT vadovybę. Dėl to kyla įtampa bei pavojus susiskaldyti lemiamu ir sunkiu Lietuvai laikotarpiu.
- ESTIJOS Respublikos AT Prezidiumas priėmė nutarimą paskelbti BIRŽELIO 14-TĄJĄ ESTIJOS gyventojų MASINIO DEPORTAVIMO 1941 m. pradžios dieną - GEDULO DIENĄ.
- ESTIJOS Respublikos AT priėmė įsaką, kuriuo respublikos teritorijoje pristabdomas galiojimas tų SSSR įstatymų aktų, kurie liečia PILIEČIŲ PAJAMŲ MOKESTĮ, MAŽASEIMIŲ ir VIENGUNIŲ mokesčius.
- LENINGRADO miesto Liaudies Deputatų Tarybos I-je sesijoje priimtas nutarimas PARAGINTI SSSR prezidentą TUOJAU PAT NUTRAUKTI LIETUVOS BLOKADOS eskalavimą (plėtimą) ir PRADĖTI DERYBAS, nes toji blokada daro didelę žalą LENINGRADO ekonomikai,

DAR VIS "KULTŪRINGAI" REIŠKIASI....

Pereitą vasarą lankiausi pas savo gimines Marcinonių apylinkėje. Aplankiau gilius miškus netoliese, pilnus įvairių uogų ir grybų. Nuvežė mane giminės ir į Kabelių ūkį, parodyti kaip ten augina žuvis.

Nustebau, kad ten dirba daug gerų lietuvių ir net aukšto mokslo! Taip pat negalėjau suprasti, kodėl ten dar tebesėdi nuo Stalino laikų užsilikęs grubus, bukalgalvis, to ūkio vadinas direktorius - Petras JAKUTAVIČIUS. Jis priklauso dar senoviskai kompartijai, terorizuoja visus, kurie yra patriotiškai nusiteikę darbuotojai, trukdo žmonėms gyventi ir progresuoti, dirbti. Pats nieko neišmąnydamas - mokyti ir įsakinėti kitiems! Bet koki valdžios įstatymą ar nurodymą išjuokia ir lietuvių patriotus moraliai labai vargina, išplūsta.

Petras Jakutavičius ne tik terorizuoja dirbančius žuvininkystės ūkyje žmones, bet išnaudoja ir senus pensininkus, kaip baudžiamosios laikais, priversdamas juos dalgiais pjauti žolę, kasti bulves, ką vėliau jis parduoda ir pinigus sau pasilaiko. Jis stipriai dar laikosi išsikibęs į savo slėptą komunisto kėdę, kuri jau sunkiai laikosi, slysta iš po jo sėdynės.

Gaila ir liūdna, kad tokie baisūs ir grubūs kaime senų laikų viršininkai, kaip Petras Jakutavičius KABE- LIŲ žuvininkystės ūkyje, trukdo geriems lietuviams ir Lietuvai progresuoti.

Algirdas Vygantas

didėja įtampa SSSR regionuose.

- LIETUVOS Respublikos AT p-ko V. Landsbergio vizito į PRAHĄ pasekmėje, ČEKOSLOVAKIJA planuoja atsiųsti į LIETUVĄ neoficialias prekybos ir informacijos delegacijas ir sudaryti bendrą ekspertų komisiją su įstalgomis VILNIUJE ir PRAHOJE.
- JAV įkurtas LIETUVOS ATSTATYMO FONDAS, kuris teiks LIETUVAI pagalbą. Fondas įkurtas Amerikoje viešėjusių ministerės p-kės K. Prunskienės ir Lietuvos ekonomistų gerų kontaktų, užmegztų su tautiečiais, dėka. Fondą valdys federalinė lietuvių kredito unija KASA, esanti Soufild'e, Michigan valstijoje. DETROIT'o Manu-factors banke atidaryta LIETUVOS Pramonės ir statybos banko korespondentinė sąskaita. Prasidėjus TARPTAUTINIAMS ATSISKAITYMAMS, valiuta už iš LIETUVOS eksportuojamą produkciją, dabar, aplenkdamą Maskvą, atiteks LIETUVAI.

Birželio mėn. 9 d.

- NORVEGIJOS Užsienio Reikalų ministerio Kjeli Magne Bunnevik kvietimu, OSLO mieste lankėsi trijų PABALTIJOS respublikų Užsienio Reikalų ministeriai. Jie susitiko su NORVEGIJOS parlamentarais. Ministeriai kalbėjosi apie padėtį BALTIJOS valstybėse ir galimą NORVEGIJOS ekonominę pagalbą.

Iki birželio mėn. 10 d.

- LIETUVOS Užsienio Reikalų ministeris A. Saudargas ir jo pavaduotojas E. Klumbys, pakeliui į EUROPOS parlamentą, kur jie buvo pakviesti kaip garbės svečiai, trumpai sustojo PARYŽIUJE. Čia juos priėmė Prancūzijos Senato p-kas Alain Poher. Pokalbyje buvo nagrinėjamos Lietuvos problemos.

Birželio mėn. 10 d.

- VILNIUJE prieš porą savaičių išrinkto Sąjūdžio Seimo 49% narių dalyvavo ankstesniajame seime. Po savaitės pertraukos, VILNIUJE tęsė darbą LIETUVOS SĄJŪDŽIO SEIMO I-JI SESIJA. Buvo suformuota nauja Seimo Taryba, kurią sudaro 32 nariai. Priimtos rezolucijos "Dėl ESTIJOS ir LATVIJOS liaudies frontų ir LIETUVOS Sąjūdžio santykių su BALTIJOS šalių valstybine valdžia", "Dėl 1920 metų taikos sutarčių tarp TARYBŲ RUSIJOS ir BALTIJOS valstybių atnaujinimo", "Kreipimasis į Tarybų Sąjungos ir Europos demokratinius judėjimus", kiti dokumentai.
- JAV Valstybės sekretorius James A. Baker KOPENHAGOJE tvirtino, kad Washington'o pasitarime JAV prez. G. Bush išreiškė gilų JAV nepasitenkinimą sovietų veiksmams PABALTIJOS nepriklausomybės klausimu.

Birželio mėn. 11 d.

- Prieš išvykdamį į MASKVĄ, PANEVĖŽYJE susitiko LATVIJOS ir LIETUVOS AT pirmininkai - A. Gorbunovs ir V. Landsbergis.
- II-sios Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencijos KOPENHAGOJE metu, LIETUVOS parlamento narys V. Čepaitis aplankė daugelį delegacijų vadovų, nušviesdamas Lietuvos politinę padėtį ir keldamas opiausias jos rūpesčius.
- LIETUVOS MT p-kė K. Prunskienė ir jos pavaduotojas A. Brazauskas išvyko į MASKVĄ kalbėtis su SSSR MT vadovais, abiem šalims susitarus.
- KOPENHAGOJE Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencijoje stiprų pranešimą PABALTIJOS VALSTYBIŲ KLAUSIMU padarė JAV delegacijos vadovas Max Kampelman ir NORVEGIJOS Užsienio Reikalų ministeris Kjeli Magne Bondevik. Jie kėlė klausimą dėl PABALTIJOS valstybių nepriklausomybės atstatymo ir jų įjungimo (perkelta į 4 psl....)

IN A WORLD OF RISING ENERGY PRICES

HERE'S HOW YOU CAN MAKE EVERY DROP COUNT.

HEATING

■ If you lower your thermostat from 22°C to 20°C during the day and to 17°C at night you could save up to 15% on your heating bills.
■ Oil furnaces should be tuned up once a year.
■ Clean or replace furnace filters regularly.
■ Seal your furnace ductwork with duct tape and insulate hot air ducts passing through unheated spaces.

WEATHERPROOFING

■ Weatherstrip windows and doors.
■ Caulk windows and door frames.
■ Insulate attic, walls and basement to recommended levels. Install a vapour barrier where necessary.

YOUR WORLD

Just about every piece of plastic that you use is derived from a fossil fuel. The production of paper, metal and glass uses enormous amounts of energy. So the 3R's of environmental protection are vital as well. Reduce your energy needs whenever you can. Reuse bags, containers, bottles and wrappings when possible. Your community probably has local recycling programs in which you can get involved.

WE CAN HELP

We've got a lot more helpful tips on how to conserve energy. And they're free. Just send us the coupon. We'll rush a package of brochures to you.

OR CALL OUR TOLL FREE ENERGY LINE
1-800-267-5166

During business hours from
Monday to Friday
Hearing Impaired
1-800-267-4248

If you can't get through, please try again a little later. We'll make it worth your while.

FREE INFORMATION

Please rush me your Energy Savings Package today.

Name _____
Address _____ City _____
Province _____ Postal Code _____
Send to: Energy Publications, 580 Booth Street, Ottawa, Ontario K1A 0E4
Energy, Mines and Resources Canada
Hon. Jake Epp, Minister
Energie, Mines et Ressources Canada
L'hon. Jake Epp, Ministre

Canada

KULTŪRINIS PUSLAPIS

SAULĖGRAŽŲ TVANAS

APSAKYMAI

NIJOLĖ JANKUTĖ

Atsiųsta Paminėti:

SAULĖGRAŽŲ TVANAS. Nijolė Jankutė. Apsakymai. Viršelio ir aplanko dailininkė Ada Sutkuvienė. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas. 192 psl., kaina \$7.

Knygoje - 11 apsakymų: Budynės, Mėlynas Mėnulis, Dienos Be Miesto, Lieptai, Žalias Varpelis, Vidurnakčio Lietus, Pamotė, Auksinis Pilnatis Žiedas, Ir Ko Šitame Mieste Nepasitaiko!, Ketvirtoji Eilutė - Diagnozė Saulėgražų Tvanas.

Rašytojos Nijolės Jankutės dorybė yra tai, kad ji šalia labai natūraliai gyvo žodžio, sakinio ir smalsaus žmogaus pastabumo, sugeba savo pasakojimų neišstėti. Jos atpasakojimai paprastų įvykių, gerai pažįstamoje aplinkoje, kad ir nesileidžiant psichologinės gilumos, sugeba perduoti žmoniškų išgyvenimų tikrumą. Paprasti įvykiai jos plunksnos dėka irgi atrodo verti dėmesio.

Nijolė Jankutė pradžios mokyklą baigė Kupiškėje 1941 m. Diepholz'o lietuvių gimnaziją 1949 m. Savo literatūriniais darbais atkreipė dėmesį 1950 m., laimėdama "Draugo" literatūrinę premiją novelių konkurse. Taip pat, veikdama skautijoje, seserijos konkurse laimėjo I premiją už dienoraštį "Kelionė į Lietuvą".

N. Jankutė ypatingai pasižymėjo savo kūriniais vaikams: 1963 m. "Žebriuko nuotykių miške", 1966 m. "Danutė stovyklauja", 1967 m. "Kaip Algiukas vėjo ieškojo", 1972 m. "Šamo ežero sekiai" (antroji laida pasirodė 1988 m.), 1973 m. "Kelionė į spetintąją stotį", 1973 m. "Nuo devynių iki pirmos" ir 1990 m. vėl vaikams - "Karilė ir jos draugai".

Maloni skaityti, maloni dovana nusiųsti į Lietuvą arba esantiems čia knygų mėgėjams.

LIETUVOS, LATVIJOS IR ESTIJOS KELIAI Į LAISVĘ.

/.....atkelta iš 3 psl./

į Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencijos procesą. NORVEGIJOS premjeras kalbėjo, kad Norvegija rūpinasi Lietuvos krize ir prašo SSSR vyriausybę nustoti spausinti Lietuvą ir kitas Baltijos respublikas.

Iki birželio mėn. 12 d.

- SSSR kinematografininkų VI-sis suvažiavimas, priimate kreipimesi į SSSR prez. M. Gorbačiova, prašo atsižvelgti į tai, kad LIETUVOS žmonės trokšta gyventi pagal natūralią, visų pripažintą apsisprendimo teisę.

Birželio mėn. 12 d.

- LIETUVOS Respublikos AT priėmė nutarimą "Dėl Katalikų Bažnyčios padėties Lietuvoje Restitucijos akto". Nutarta: teisiškai sureguliuoti Valstybės ir Bažnyčios santykius; patvirtinti minėtą Restitucijos aktą; AT Valstybinę komisiją įpareigoti parengti Šventojo Sosto ir Lietuvos Respublikos konkordato atnaujinimo projektą. Restitucijos akte sakoma, kad Valstybė pripažįsta Bažnyčios teisę vidaus gyvenime tvarkytis savarankiškai, Bažnyčiai bus atlyginta už jai bolševikinės valdžios padarytus nuostolius, Valstybė nevaržys religinės švietimo ir auklėjimo veiklos, remis krikščioniškąją kultūrą ir labdaros institucijas.

- LIETUVOS spaudoje paskelbtos LKP CK V-jo plenumo tezės. Jose rašoma, kad būsimame plenumo svarbu nustatyti partijos taktiką, realizuojant LKP programinį nuostatą - faktinį Nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimą. Tezėse rašoma, kad LKP toliau vystysis socialdemokratinė linkme, o pavadinimo pakeitimas turi būti parengtas, padarytas laiku ir būti logiškas partijos evoliucijos etapas. sąlygotas LIETUVOS interesų, o ne politinių santykių konjunktyrų.

- MASKVOS Kremliuje įvyko Sovietų Sąjungos visų sąjunginių respublikų AT pirmininkų posėdis, kuriame dalyvavo SSSR prez. M. Gorbačiovas ir PABALTIJOS respublikų AT pirmininkai. Kaip tvirtina V. Landsbergis, bendravimas buvęs paprastas. Jam kalbant apie blokadą, kiti pritarė, kad tikrai ji yra, bloga ir reikia ją greičiau baigti. V. Landsbergis pabrėžė, kad LIETUVA TURI TEISĘ PASIRINKTI SAVO KELIĄ. Dvišalių sutarčių sistema leis garantuoti strateginius tranzitinius ir ekonominius

MĖLYNAS MĖNULIS

Nijolė Jankutė iš "Saulėgražų tvanas"

Vincas grįžo trečią. Mašinos šviesoms užgesus, jis pasijutė tarytum tunely: aplink buvo visai juoda. Tik vėjas sniokstė gatvės medžiuose. Dar nešaltas vėjas, ankstyvo rudens, bet toks liūdnas, toks liūdnas...

Prieangin tas vėjas jau buvo pripūtes didžiulių platanų lapų: pirmųjų, sausų kaip parakas ir braškančių.

- Kada jie spėja taip sudžiūt? Tartum šiaudai po kojų... - galvojo Vincas, rakindamas duris.

Ir užraktas trasktelėjo kaip lapas, bet duris Vincas atidarė be garso. Iš ipratimo.

- Vincuuuk! Ar tu? - staiga sudejavo šoniniam kambariui.

- Aš, mama, - automatiškai atsiliepė jis.

Iš motinos kambario pro durų plyši pasiliejo šviesos latakas.

- Kad tu ir vėlai, vaikeli... - silpnai skundėsi balsas.

- Anksti, mama! - išsišiepė patamsy Vincas. Jį kuteno piktas irzulys.

- Man taip galvą... Visą naktį... Negaliu nei pasikelti... O tu vis negrįžti...

- Aha...

- Ar daug buvo žmonių?

- Aha...

Daug žmonių, daug draugų. Daug pilnų butelių ir tuščių žodžių, kaip visada pobūviuose, "Bet aš vienas..." - galvojo Vincas. Apgraiptomis įėjo jis savo kambarin ir, susmukęs ant lovos, nuspyrė vieną batą.

- Vincuuuk! Nesidaužyk! - Asaringai virpėjo motinos balsas.

- Umhm...

Antrą batą Vincas paleido į tamsų kambario kampą. Batas užkabino peleninę ant staliuko. Jį krito sunkiai, pramušdama paryčio tylą tartum būgno dūžis.

- Vincai! Šitaip sergu, o jis... Girtas vėl...

Už durų snirpstė ir plonai kukčiojo.

Vincas atsigulė nenusirengęs. Maži tamsos burbuliukai sproginėjo plačiai atvertose jo akyse. Burnoje buvo kartu. Troškino, o už lango blaškėsi vėjas. Kažkur giliai galvoj Vincas jautė sopulį, apvalų ir kietą, kaip švino svorį prie meškerės valo.

"Blue moon, you saw me standing alone" - ausyse įkyriai skambėjo pobūvyje girdėta sena dainelė. Vincas jos klausėsi, žiūrėdamas į lubas, kurių nematė ir stengėsi nieko negalvoti. Bet nepavyko.

- Vincai Šilėnai! Kad tave bala! - kirto jam šivakar į pečius keleris metus nematytas Petras, - duokš leteną ir sakyk, kaip klojas?

- Ei, Birut! - šaukė jis apvalainę sidabro blondinę.

- Čia mano patiekla! - tai priėjus, triukšmingai pažindino. - O kur tavoji, Vincai, a?

- Nėra.

- Kaip nėra? Tai ką, po plynių! Dar vis jaunystės gailiesi?

- Aha...

- Nu, nu! Belaukdamas perraugsi, kaip krienas! - žvengė Petras, - o va, mano vyriausias jau haikulėję. - Ištraukęs nubrizgusią piniginę, nykščiu atvertė šepečiu nukirpto berniukščio nuotrauką.

- Tu, Vincuk, pasisukink apie kokią našlę, ba kitaip nei vieno mūsų nebeprivysi! - kumstelėjo Petras jam pašone, krizendmas pro storas lūpas.

- Eik velniop! - tada prakošė Vincas pro dantis ir neatsikvėpęs išvertė konjako stiklėlį.

- Yra čia ko jaudintis! - dabar galvojo sau Vincas, - lyg toks pašnekesys pirmą kartą. Turėčiau priprasti...

Anksčiau tokios kalbos Vincui patikdavo: jis jausdavosi laisvas, jam priklausė laikas, gyvenimas siūlėsi pats - reikėjo tik ištiesti ranką ir pasiimti... Anksčiau jis ir nešitrankė po žmones vienas: jie būdavo vis keturiose, ka tik už vandnyno palikę DP stovyklas ir senus Europos universitetus.

Naujajame Pasaulyje viskas buvo nauja. Ir Vincas jautėsi lyg naujas. Kai po kiek laiko gavo darbą savo srity ir pajuto pirmosios algos skonį, atrodė, kad visa Amerika - jo. Jei jau ne pati Amerika, tai didmiestis, kuriame gy-

SSSR interesus LIETUVOJE, taip pat joje gyvenančių SSSR piliečių teises. Reikalui esant, gali būti panaudota LIETUVOS Respublikos referendumo įstatymo taikymas. Visų šių ir kitų klausimų neįmanoma svarstyti ekonominės ir transporto blokados sąlygomis. Posėdžio dalyviai neneigė, kad LIETUVOS blokada tikrai YRA VYKDOMA ir NEAKCENTAVO BŪTINUMO PRAVESTI REFERENDUMĄ ATSIKŲRIMMO KLAUSIMUI IŠSPRĘSTI. Tame posėdyje M. Gorbačiovas išdėstė savo punktus, kurie galėtų būti pagrindas deryboms PABALTIJOS nepriklausomybės klausimu ir ekonominių sankcijų LIETUVAI pabaigai. Jis NEBEREIKALAVO ATSIKAKYTI PABALTIJOS VALSTYBIŲ NEPRIKLAUSOMYBĖS DEKLARACIJŲ ir pradėsiąs pasitarimus, jei jos BUS "UŽŠALDYTOS". Jis pritarė "pereinamajam laikotarpiui" ir nepriklausomybės. M. Gorbačiovas esąs linkęs LIETUVOS nepriklausomybės deklaracijos atšaukimą interpretuoti plačiaja prasme.

Tą pačią dieną uždaramė posėdyje V. Landsbergis kalbėjo su M. Gorbačiovu, kuris, jo žodžiais tarant, buvęs dalykiškas, konstruktyvus ir net draugiškas. Buvo matyti M. Gorbačiovo noras išspręsti problemą be prievartos paklusti stipresniajam.

- ESTIJOS Respublikos AT p-kas A. Riutell iš susitikimo su M. Gorbačiovu padarė išvadą, kad SSSR prezidentas aiškiai suprato, jog PABALTIJOS kraštų išlaisvinimo procesas NEGRĮŽTAMAS. Jis linkęs pripažinti ESTIJOJE paskelbtą "pereinamąjį laikotarpį", kelyje į tikrąją ESTIJOS NEPRIKLAUSOMYBĘ. M. Gorbačiovas sutiko artimiausius laiku nustatyti ESTIJOS politinį statusą dabartinėje situacijoje. Pokalbyje M. Gorbačiovas naudojo terminus "nepriklausoma Estija", "Estijos valstybė". Jis kalbėjo apie pasitarimus, vietoje jo anksčiau naudoto žodžio "dialogas". A. Riutell nuomone, M. Gorbačiovo pozicijos pasikeitimui svarbią įtaką turėjo Boris Jelcin'o pasisėkimas.

- LIETUVOS Respublikos AT p-kas V. Landsbergis ir ESTIJOS Respublikos parlamento p-kas Marju Laurintin buvo priimti RUSIJOS Federacijos SSR AT pirmininko B. Jelcin'o.

veno, priklausė jų ketvertukui. Kiekvienas savaitgalis tada būdavo šventė, švenčiama su džiaugsmingu ištirtumu. Iš lagerių be ateities ištrūkusi ir paragavusi pirmojo uždarbio saldybės, jaunystė šėlo.

Vincas šyptelėjo palubės tamsai. Jei dabar reikėtų taip daužytis kas savaitgalį ir, akių nesudėjus, eit į darbą, kažin ar ilgai būtų galima tęsėti? Bet taip buvo gyventa tada... prieš penkiolika metų. Dabar viskas pakito. Draugai vedė. Visi trys iš Vinco ketvertuko. Augina vaikus. Tų putojančių savaitgalių merginos jau seniai ponios, gor setais bevaržančios kadaise lieknus liemenis ir palaiminto mis "Clairol" spalvomis slapstančios pražilusius plaukus. Kas iš tikrųjų pakito. Jie. Jos. Jų gyvenimai. Bet ne Vinco. Pas Vincą vis taip pat, ir vis taip pat... O galėjo būt kitaip! Vincas pasirėmė alkūne ir žiūrėjo į blyšką lango dėmę. Ar tikrai galėjo?

Pirmas iš jų ketvertuko "krito" Aleksas. Jauniausias. Vedė jis gegužės šeštadienį savo Valytę. Vincas gerai prisimena tas vestuves. Puikiai buvo nužta!

Alekso vestuvėse Vinco pamergė buvo Ilona. Trumpais plaukais, raudonais nagučiais ir ilgom kojom. Koks plonas buvo jos liemuo Vinco glėbyje ir koks kvapus skruostas prie jo suprakaitavusio veido! Tada jis vairavo savo pirmą mašiną - mažą, pilką forduką.

- Žiūrėk, ji kaip katė! - juokdavosi Ilona. - Ar paglostyt?

Jiedu važinėjo "su kate" po parkus, žiburiuotomis miesto gatvėmis ir greitkeliais. Vincas veždavo Iloną į šokius, kinus, į minėjimus, ir vienąkart parsivežė namo - parodyti mamai.

Kitą rytą buvo sekmadienis. Po pusryčių Šilėnienė salone ilgai šluostė peleninę.

- Visą naktį galvą gėlė, - pratisai dejavo ji. - Tos nuorūkos man peilis po kaklu...

- A? Paimk aspiriną, - pusiau nugirdęs, atsiliepė iš virtuvės Vincas.

- Nuorūkos, sakau. Baisu prieš Dievą, kaip tos mergos rūko!

- Kokios mergos?

- Nagi, kad ir toji vakar. Kaip ji? - Ramona? - sūneli. Vincas pyktelėjo.

- Ilona, mama, - kietu balsu pabrėžė jis, žengdamas salonan. Ir ji ne merga, o puiki mergaitė.

Šilėnienė atsiduso ir sunkiai nusileido fotelin. Pirštų galais, lyg išmest norėdama, ji tebelaikė peleninę.

- Neklausyk manęs senos... Bet, man ji... tokia, na, ne prie širdies... Nagai raudonį...

- Bet, mama! Čia visos dažo nagus!

- Ne visos, - sausai nukirto Šilėnienė. - Ir ne visos rūko. O ta tavo, kaip ji, traukia tartum vyras...

- Mama! Nei ji mano, nei ji taip rūko!

- Na - jau! - truktelėjo motina pečiais. - Negi nebe-matai? O ką ji dirba?

- Įstaigoj. Mašininke.

- Na matai! Ir nemokyta...

- Iš tikrųjų, mama! Ar nori, kad kokią daktarę vežiočiau?

- O kodėl ne? Ar tu ne inžinierius? Šitiek vargau, mokslan leidau. Našlė be pagalbos... Vis, kad mano Vincui būtų gražus gyvenimas...

Šilėnienės balsas ėmė drebėti. Ji išsitraukė nosinę ir pradėjo trinti akis. Vincas stovėjo nustebęs. Tų merginų mama buvo tiek ir tiek sutikusi: per vardadienius ir šiaip kai draugai užeidavo su savosiomis. Kiek čia buvo šokta, dainuota, rūkyta... Ir mama niekad taip nereagavo į jokią mergaitę. Gal iš tikrųjų ji ką nors Ilonoje pastebėjo, ko jis nematė? Ko nesuprato?

Vincas apkabino motiną per pečius. Po jo dideliais delnais trūkčiojo tie apvalūs pečiai. Ant palenktos sprando iš tinkliuko išsprūdusi, raitės žilų plaukų sluogelė. Vincui pasidarė nesmagu: lyg grauodu ko, lyg gėda...

- Ką čia dabar, mamute! Ar prie altoriaus einu? Pa-vežiojau, pašokdinau merginą ir tiek...

Šilėnienė atsisuko į sūnų. Jos akys buvo paraudusios, bet lūpos šyptelėjo:

- A, nekreipk dėmesio, Vinceli. Pasenus aš, ligota, tai ir kalbu, kas užina... Bet vis ta motinos širdis... Va, nu-jaučia ir tiek, kad ta, kaip ji, Lona, ne pora tau, sūneli.

Paskui buvo Vida. Ji studijavo chemiją, bet mėgo skaityti Rilės eilėraščius ir Kafką. Su ja buvo gera ir kalbėt, ir tylėt. Įvairūs teatrų spektakliai, kuriuos Vincas matė šiame krašte, buvo matyti su Vida. Dėl Vidos jis skaitė nesuprantamus Rilės eilėraščius ir, kaip pats sau juokais vadino, paklaikusi Kafką. Bet niekada Vidos neparsivežė namo. Sau nepripažindamas, Vincas jautė, kad Vida nepatiks motinai. Jis nesuprato ir nesiaiškino, kodėl, tik jautė... Gera, artima, kasdienė mama staiga pasidarė svetima, kažkokia lyg pavojinga viskam, ko Vincas siekė, ką planavo.

Kartą, su Vida atsisveikinęs ir tebejausdamas jos stangrias lūpas, Vincas visą kelią namo dainavo. Triukšmingai atveręs duris, jis pačiuo motiną į glėbį ir apsuko ugningo tango žingsniu.

- Vinceli, ką tu dabar! - šuktelėjo Šilėnienė, dirbtinai stumdama sūnų šalin, bet jos balsas virpėjo pasididžiavimu.

Vincas panoro šenkėtis. Jis ėmė pasakot apie Vidą: apie jos plaukus, akis, juoką; apie jos knygas ir jos studijas. Tą vakarą Vincas pasakė daug - viską apie ją ir apie save. Nervingai barskindama virbalais, Šilėnienė sėdėjo fotely ir klausė. Jos veidas apsiniaukė, prie nosies susibėgo plonos raukšlėlės. Ji sunkiai atsiduso:

- Tai ir susilaukiau! Vis galvojau - paslaugys mane senatvė mano Vincelis. Paglobos. Bet... matosi ne taip skirta... Brangesnė svetimą kaip motiną...

- Kad tu, mama, ir šneki! Sakau tik, kad Vida man patinka, ne kad brangesnė, ar ką... - sumišęs itikinėjo Vincas.

- Brangesnė... brangesnė, - liūdnai tvirtino Šilėnienė, - taip jau gyvenime yra, vaikeli, kaip toje patarlėje: tu, močia, būk ir supūk, o aš išeinu...

- Aš, mama, niekur neinu. Ką čia man prikaišioji dabar! - pradėjo pykti Vincas.

Ant jo veido blėso Vidos lūpų šiluma. Blėso laiminga vakaro nuotaika. Iš paniūrų žvelgė Vincas į motiną. Ji sėdėjo sutraukusi pečius į apvalią kuprelę ir, numetusi mezginį, rausėsi po nutamptas švarkelio kišenes, kol ištraukė didelę sulamdytą nosinę. Vinco galugerklį sustojo kartus kamuolys: lyg gailėtis, lyg pyktis. "Vėl prasi-dės šniurksčiojimas!" - prabėgo neajukai mintis.

- Kad nors tėvas būtų gyvas. O dabar... Paliksiu viena senatvėje, kaip pirštas... Tokia jau našlės dalia...- snabzdėjo Šilėnienė, spausdama nosinę prie akių. (bus daugiau)

BE KALTĖS

/ Autorius praleido 15 metų Sibire, tremtyje ir lageriuose. Spausdiname ištrauką iš neseniai Lietuvoje pasirodžiusios jo knygos. Red./

/ tęsinys /

...Ši kartą tardytojas užgiedojo visai naują giesmę:
- Visa tai, ką tu ligšiol apie savo antitarybinę veiklą pasipasakojai, tėra menkniekiai. Aš žinau, kad svarbiausio dalyko tu dar nepasisekai. Ką tu kalbėjai apie Josifą Visarionovičių? Mums viskas žinoma, nes tavo pasisakymų apie jį prirašyti du tomai. Tačiau tu turi pats man viską iš širdies papasakoti, jei nori likti gyvas. Draugiškai patariu nieko neslėpti, priešingu atveju teks gailiai verk-ti ir gyvas iš čia jau niekuomet neišeisi.

- Kadangi apie Josifą Visarionovičių aš niekad ir su niekuo, net su savo žmona, nesu kalbėjęs, tai net ir norėdamas negalėčiau prisipažinti apie jį kažką pasakojęs! - griežtai atkirtau tardytojui.

- O kuo paaiškinsi tai, kad būdamas antitarybinių pažiūrų, tu vengei kalbėti apie Josifą Visarionovičių? - netikėtai paklausė jis.

- Todėl, kad pas jus šis žmogus laikomas dievu! Yra žinoma, kad žydai senovėje apie savo dievą Jahvę kalbėti vengdavo, jo vardo minėti nedrįsdavo...

Tuo pat pajutau, kad susipainiojau. Juk žydai Jahvės vardą minėti vengė iš didelės pagarbos dievui, o aš Stalino vardą vengiau minėti iš baimės, kad apie tai nesu žinotų NKVD. Skirtumas buvo esminis, ir gerai, kad iš tos kvailos padėties mane išgelbėjo pats tardytojas. Iš aplanko jis išsitraukė dokumentą - mano paties rašytą ir pasirašytą telegramą, adresuotą ne kam kitam, o pačiam Josifui Visarionovičiui Stalinui Kremliuje. Tą telegramą parašiau 1941 metų rudenį, kai pirmoje mūsų ištremimo vietoje, Kužurloje, masiškai mirė mūsų vaikai. Tą telegramą Stalinui buvo pasiūstas, ir dabar tardytojas laikė ją rankose kaip nepaneigiamą dokumentą.

- Kaip tu, būdamas toks niekšas, vos tik atvykęs į Tarybų Sąjungą, išdrįsai kolektyvo vardu siųsti telegramą Josifo Visarionovičiaus vardu? Nejaugi nesupratai, kad Josifas Visarionovičius turi daug svarbesnių valstybinių reikalų! - piktindamasis auklėjo mane tardytojas.

Paskiau, pagrasinęs, kad supūdys kalėjime, jei nepapasakosiu, ką kalbėjęs apie Staliną, jis staiga pakeitė temą ir paklausė:

- Gustaini, sakyk, ar valgyti nori?

- Labai noriu, - atsakiau negalvodamas, nes buvau jau išbadėjęs, bijojau iš nusilpimo kurią dieną susmukti.

- Žinai ką, - pradėjo tardytojas visai kitu tonu, - jei būtum protingas, galėtum čia kiekvieną vakarą drauge su manim valgyti "kum-korolium" prie šito paties stalo. Aš tuojau galiu užsakyti tau gerą vakariene, skanų kepsnį. O už tai tu turi duoti žodį, kad papasakosi, ką esi kalbėjęs apie Josifą Visarionovičių. Šiandien aš tavęs ir neklausinsiu, net vakare neklausinsiu, leisiu pailsėti ir gerai pavalgyti. Ar sutinki? Galimas daiktas, kad apie Josifą Visarionovičių tu vien tik gražiai kalbėjai. Man ir tai svarbu. Ir tu atveju tu valgysi drauge su manim sočia vakariene, galėsi atsigauti, galėsi net su savo žmona pasimatyti, aš turiu teisę ją iškviesti ir pasimatymą leisti. Pagalvok! - gundė jis.

Deja, tokio pasižadėjimo duoti negaliu, kadangi su nieku ir niekur apie Josifą Visarionovičių iš viso nesu kalbėjęs, - spyrčiau aš.

Tačiau tardytojas vis dar tikėjosi suviliosias išbadėju-sį tardomąjį ir telefonu užsakė mėsos su bulvėmis. Žadė-jo kasdien mane valgydinti sočia vakariene, jei būsiu atviras, dar kartą paragino apsigalvoti ir išiuntę i kame-rą. Deja, nešvietė man socių vakarienių perspektyva, nes žinojau, kad apie Staliną jam nieko nepasakysiu. Todėl, kai jau mane tą vakarą vėl vedė į tardymo kabinetą, jokių vilčių pavalgyti nepuoselėjau.

- Na, ką, ar apsigalvojai? - paklausė Filimonovas.

- Ką galvoti, jeigu to, ko jūs reikalaujate, niekuomet nėra buvę, - atsakiau jam liūdnai.

Netrukus kabinetė pakviop karštas kepsnys. Tardytojas liepė dubenį su kepta mėsa ir bulvėmis padėti ant stalo ir atidžiai stebėjo, koki išpūdį man tai padarys.

Po kokios poros valandų vakarienė visai atšalo, o mudviejų dialogas nė kiek nepasistumėję ir priekį. Tardyto-jas pakeitė savo švelnų toną ir ėmė mane plūsti. Išlaikęs per visą naktį, visai mane iškvailinęs, pagaliau paleido.

Iš didelių džiaugsmo demonstracijų mieste sužinojome, kad baigėsi karas. Tačiau kalėjime tai nesukėlė jokių permainų. Tardytojai tęsė savo darbą. Pirmą kartą po pergalės nuvestas pas tardytoją, neiskenčiau neparodęs savo džiaugsmo, bandžiau pasveikinti tardytoją ir kartu išreikškiau viltį, kad ir mes, kaliniai, tikriausiai galime tikėtis visuotinės amnestijos tokiai pergalei pažymėti.

- Liaudies priešams jokios amnestijos nebus! - labai piktai atkirtu man tardytojas. Tu tai tikrai nesitikėk. Verčiau prisipažink, ką esi pasakojęs apie Josifą Visario-novičių, ir aš tave išsiųsiu į lagerį. Galėsi savo nusikal-timą išpirkti.

Tąsyk tardytojo žodžiais nepatikėjau, maniau visai priešingai - amnestija pirmausia bus taikoma be kaltės pasodintiems politiniams kaliniams. Deja, po kokių poros mėnesių paaiškėjo, kad tardytojas sakė tiesą.

Vieną gražią dieną, norėdamas sugundyti kad papasa-kočiau, ką kalbėjau apie Josifą Visarionovičių, tardyto-jas pažadėjo duoti man žmonos atsiųstą laišką ir čia pat parodė melsvame popieriuje man gerai pažįstamą žmonos intymų parašą "Zapkutis". Taip ji pasirašinėdavo kores-pondenciją tik artimiausiems žmonėms. Taigi dėl laiško autentiškumo jokių abejonių nekilo. Labai norėjau jį turė-ti kaip talismaną. Tačiau tardytojo užprašyta kaina buvo neprieinama: papaskoti apie Josifą Visarionovičių! Tik po desimties metų sužinojau, kad žmona man jokio laiško tada nerašiusi. Tai buvo jos ranka užrašytas angliškąs eilėraštis, kurį mokėsi mūsų dukrelė. Per kratą po mano suėmimo tas eilėraštukas buvęs konfiskuotas, matyt, no-rint iširti, ar nėra jame ko nors antitarybiško. Beje, tos kratos limikis buvo menkas: be popieriuko su eilėraščiu, dar konfiskavo du žemėlapius - vienas visos Tarybų Sąjun-gos, o kitas Altajaus krašto. Tardytojas gyrėsi iš karto suprastę, kad jie išigyti turint tikslą bėgti.

Kameroje apie savo tardymą ypač daug ir atvirai pasakodavo Dovydas. Jis nė nemigino gintis, kad nenorė-jęs Raudonojo ar kokio kito armijoje tarnauti, kad labai vengęs patekti į frontą, todėl net du kartus keitęs pa-varde, kilnojęsis iš vietos į vietą, papirkinėjęs karinį ko-misarą ir t.t. Jis žinojo, kad už kyšio ėmimą tas komisa-ras suimtas ir tardomas tame pačiame NKVD kalėjime, buvo suvestas su juo akistaton. Bet tardytojas užsispyrė

● VILNIUJE spalio mėn. 27-28 d.d. vyko Lietuvos Mokytojų Profesinės Sąjun-gos atkuriamasis suvažiavi-mas. Jame dalyvavo apie 500 delegatų ir svečių, suvažiavusių iš visos Lietu-vos. Dalyvavo taip pat ir oficialus Tarptautinės Laisvųjų Mokytojų Profesi-nių Sąjungų Federacijos atstovas Kristoph Heise. Suvažiavime dalyvavo ir jį pasveikino AT p-kas Vytautas Landsbergis ir Lietuvos Švietimo ministe-ris D. Kuolys. Sąjungos pirmininku išrinktas docen-tas Juozas Uzdila.

● Nepaprastai lietingas šių metų oras sutrukdė nulmti cukrinių runkelių derlių Lietuvoje. Čia veikia 4 cukraus fabrikai, kurie supirks apie 800.000 tonų cukraus, bet Lietuvai, anot Žemės ūkio Rūmų praneši-mo, reikalinga metams dvigubai tiek cukraus.

Paskatindama runkelių pristatymą vyriausybė tal-kininkams išrenkant runke-lius iš primirkusių dirvų, parduos po 10 kg.cukraus už kiekvieną runkelių toną.

● VILNIAUS Karaliene Naujų Metų sutikimo išva-karėse bus karūnuota gra-žiausia vilnietė "Miss Vil-nius" titulu. Jau atrinktos 9 kandidatės.

iš jo padaryti Hitlerio šnipą, reikalavo prisipažinti, jei ne - grasino devyniais gramais, atseit, sušaudymu. Tardytojo argumentacija buvo primityvi.

- Vokiečių lageryje buvai, - sakydavo jam tardytojas, - bet iš tenai grįžai gyvas. O tu ir pats žinai, kad Hit-leris lageriuose visus žydus naikino. Jeigu tavęs nesunaikino, paleido, vadinasi, pasižadėjai jam snipinėti...

Jaunuolis kone verkdamas sugrįžęs į kamara. Betkartą jis parėjo iš tardymo labai gerai nusiteikęs. Pareiškė, kad kaltinimas snipinėjimu Hitlerio naudai galutinai at-kritęs, ryt poryt jis gausias pasirašyti 206-ąjį straipsnį, sužinosias terminą ir išeisias į lagerius verstis ūkšiuo amatu, nes tai esanti pelningiausia profesija. Ir tikrai, po poros dienų Dovydas pasigyrė gavęs pasirašyti 206-ąjį, taigi, jo tardymas baigtas.

Veterinarijos gydytojas A. Osipovas jokių būdu nenorė jo prisipažinti sabotazo tikslais platines užkrečiamas gy-vulių ligas. Už tai tardytojas uždraudė jam siuntinukus, bet priversti prisipažinti nepajėgė. Vėliau tardytojui teko pakeisti kaltinimo straipsnį, atsakyti politinio, pritaiky-ti kažkokį buitini, pagal kurį baudžiama už aplaidumą. Netrukus Osipovas buvo amnestuotas ir grąžintas į savo specialybės darbą. 1955 m. jį aplankiau Troicke netoli Bijsko, ir jis mane sutiko kaip broli.

Kalėjime kas dešimt dienų mus vesdavo į pirtį, tenai būdavo atliekama ir drabužių dezinfekcija. Kartą po pir-ties tas veterinarijos gydytojas Osipovas pažvelgė į mane ir liūdnai tarė:

-Valentinai Vikentjevičiaus, aš ne žmonių gydytojas, bet visdėlto, ši tą nusimanau. Pirtyje mačiau, kad jūs jau didelio laipsnio distrofikas, jūsų pasturgalis jau visai be raumenų. Jeigu negausite iš šalies maisto, greitai kojas užversite.

Tą jaučiau ir pats, bet neįsivaizdavau, kas galėtų iš šalies man maisto pridurti, išskyrus Rasteni, Dovydą, Siumaką ir Osipovą, kurie, patys nuo savęs kasnį traukda-mi, stengėsi palaikyti mano gyvybę. Nei su savo šeima, nei su Lietuvoje likusiais giminėmis jokio ryšio neturėjau. Neabejojau, kad šeima, likusi be manęs, atsidūrė dar didesniame varge, tikriausiai badauja, yra tyčia represuo-jama kaip "liaudies priešo" šeima. O kas iš Lietuvos ga-lėtų man į Barnaulą atvežti maisto siuntinėlių? Tai nejaugi kalėjime mirti? Visai gali būti. Tačiau kol kameros draugai dar šelpia, visai kaip nors atsilauksiu, svarbu tik, kad manęs nuo jų neatskirtų, neperkeltų į kitą kamara... Tačiau tolydžio ėjau silpnyn ir silpnyn. Ligot buvęs opti-mistas, ėmiau bijoti, kad tos išsvajotos amnestijos jau nesulauksiu. Pradėjau abejoti, ar lemta man dar bent kar-tą su šeima pasimatyti. Vieną vakarą nei iš šio, nei iš to ėmiau ir pasakiau savo tautiečiams Rasteniui ir Barz-dai:

- Galimas daiktas, kad gyvas iš kalėjimo jau neišeisiu. Jeigu judvimi bus lemta iš čia ištrukti, labai prašyčiau pasistengti apie mano mirtį pranešti šeimai, tautiečiams, papasakoti, kad Valentinas Gustainis ir kalėjime iki mir-ties buvo ištikimas savo doroviniams idealams, nė vieno žmogaus jis neišdavė...

Paskui visi trys dar kalbėjomės apie bendrus pažįsta-mus Lietuvoje, minėjome įvairių asmenų pavardes, spėlio-dami, koks likimas juos ištiko. Daugiausia tai buvo mūsų kariškių pavardės. Beje, vieną kartą Antanas Rastenis mane išpėjo būti atsargiam su Barzda. Tačiau aš nekrei-piau į tai dėmesio. Mačiau, kad Barzda išbadėjęs ne ma-žiau už mane, dažnai sodinamas į karcerį, vis verčiamas kuo daugiau pasakoti apie Antaną Jakobą, buvusį Piličių apsaugos departamento direktorių Lietuvoje. Be to, nieko neleistina savo kalbose mes iš viso nelietėme.

Kai kitą vakarą mane nuvezė tardyti, Filimonovas puolė kaip žvėris. Pirmausia jis perskaitė lietuviškas pa-vardes, kurias tarp savęs besikalbėdami mes, trys tautie-čiai, buvome minėję.

- Už tai, kad nuslėpei nuo tardytojo tų žmonių pa-vardes, dabar eisi į karcerį!

- Betgi aš nė neįtariau, kad tos pavardės tardymui turi reikšmės, - atsakiau tardytojui.

- Tai dar ne viskas! - perkirto mane tardytojas. - Pasirodo, tu jau rengiesi stipti, o vis dar nė vieno savo bendro neišdavė. Kameroje pats apie tai kalbi, vedi agi-taciją. Todėl dabar, kol neišduosi visų, kurių giriesi nei-sdavęs, "s tebia živovo ne slezu, škuru tvoju spuščiu"...

Gilus apmaudas pervėrė mano sielą. Buvau įsitikinęs,

Latvių jumoras.

Dadža žim. LA

/Latvija savo pirmosios Nepriklausomybės šventę skelbė prieš 72 metus, lapkričio mėn. 18 dieną.

LINKUVIEČIŲ DĖMESIUI

VILNIUJE įsteigtas Linkuviečių Klubas, vadovauja-mas Teodoros Šomkaitės - Katilienės, rūpinasi pastatyti paminklą LINKUVOJE gimnazijos įsteigėjo ir buvusio ilgamečio direktoriaus IGNO BRAZDŽIŪNO atminimui.

Klubo valdyba prašo ir užsienyje gyvenančių lin-kuviečių paramos. Padėkime jiems, skirdami bent \$100 vienkartinę auką. Tai bus didelė parama mūsų broliams linkuviečiams.

Čekius rašyti "Club Linkuva" vardu ir siųsti:
PASAULIO LIETUVIS - Club Linkuva,
7 Glenview Lane, LEMONT, IL, 60439, USA

kad kameroje jokių slaptų mikrofonų ar magnetofonų ne-buvo. Vadinasi, vienas iš dviejų tautiečių už kažką mane pardavė tardytojui. Širdies gilumoje net nusikeikiau, nors dar buvau galutinai neapsisprendęs, kurį kaltininku laiky-ti. Nejaugi Rastenis buvo teisingas, sakydamas, kad Barzdos reikia saugotis? Nejaugi Rastenis, taip broliškai atidavęs man savo baltinius, būtų galėjęs taip pasielgti? Nejaugi jį tardytojas jau moraliai palaužė?.. Bet čia prisiminiau, kaip Barzda visai netikėtai gavo tų šutintų bulvių, kurio-mis ir mane pavaišino. Nejaugi už tas bulveles jis mane pardavė?..

O tardytojas, dėdamasis labai ištūęs, vis spyrė:

- Tai ko tu neišdavėi? Pasakok greičiau, kokius nusi-kaltimus dar nuslėpei? Nepasakysi, pasodinsiu tave izo-liuotą. Pats pamatysi, kaip greitai vienutėje pasikeis tavo psichika...

Išlaikęs kabinete keletą valandų, nesuskaičiuojamą dau-gybę kartų vis klausęs: "Tai ko tu neišdavai?", pagaliau pasaukė "vyvodnoi". Atėjo jau tiek kartų mane vedžiojusi moteris ir išvedė atgal į kamara. Draugai dar miegojo. Bet palydovė liepė pasiimti daiktus (maise buvo tik jau minėti šiaulius "Bato" firmos vasariniai bateliai) ir eiti su ja į pusrūsį, kur buvo vienutės. Supratau, kad tardytojas vykdė savo grasinimą izoliuoti mane nuo žmonių.

Toje vienutėje stengiausi kurstyti paskutinį savo opti-mizmą. Nutariau, kad psichinės mano jėgos turės tvirti ilgiau negu nualinta fizinė sveikata. Vis dar aštriai jau-čiau tą moralinį tautiečio smūgį. Vėliau sužinojau, kad tai iš tikrųjų Barzdos darbas. Nelengva įsivaizduoti, ko-dėl ir kaip žmogus žmogui iš brolio kartais pasidaro vil-kas. Apie Barzdą vėliau, jau atlikęs visas baumes, kalbė-jausi su pačiu Antanu Jakobu ir lageriuose kartu su Barz-da buvusiu Jurekūniene, Lietuvos armijos majoro žmona. Abudu jį gyrė kaip padorų žmogų ir gerą lietuvį. Jako-bas tvirtino, kad per tardymus Barzda apie jį sakęs vien tiesą, ir dėl to jis nepatekęs į kalėjimą. Negaliu ant jo pykti ir aš, ypač kai prisimenu, koks išsekęs jis buvo tais 1945 metais Barnaulo kalėjimo kameroje: tokiais at-vejais susilpnėja ir žmogaus doroviniai stabdžiai...

(Bus daugiau)

KALBĖKIME SU SAVO VAIKAIS IR ANŪKAIS VIENA GRA-ŽIAUSIŲ IR SENIAUSIŲ KALBŲ - L I E T U V I Š K A I

PASKAITYKIME VAIKAMS MŪSŲ LIAUDIES PASAKŲ !!!

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS, REMK IR AUOK TAUTOS FONDUI!

Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvajame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTOS ir radio žinios nesulaikomai skleidžia informacijas įvai-riuose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDA

aukomis, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

Aukas arba palikimus siųskime Tautos fondui:

TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ KANADOJE,
310 Rathburn Rd., Etobicoke, Ont. M9B 2L8

Sveikintojai: Lietuvos gen.konsulas Haris Lapas, KLB Krašto V-bos atstovas Algirdas Vaičiūnas, "TŽ" ir vyr.red. prel.dr.P.Galdos vardu sveikina red.Jonas Andrulis. Kalba "NL" redaktorė Birutė Nagienė.

LAIKRAŠČIO

"Nepriklausoma Lietuva" AUKSINIO JUBILIEJAUS MINĖJIMAS

Stepas V a r a n k a
(tęsinys)

"Tėviškės Žiburius" ir vyriausią redaktorių prelatą dr. P. Galdą atstovavo vienas iš redaktorių - Jonas Andrulis, sveikindamas:

"Tėviškės Žiburių" vyr. redaktorių prelatas Gaida negalėjo dalyvauti šiose iškilmėse. Jis prašė perduoti šiuos sveikinimus bei linkėjimus:

"Išėjimas laikraščio 50-metis yra liudijimas nueito ilgo kelio, kuriame kaupėsi daugybė rūpesčių, redakcinių, administracinių, finansinių, kultūrinių, politinių. Visa tai reikėjo įveikti, nugalėti, išspręsti. Laikraštis "Nepriklausoma Lietuva", per 50 metų kovodamas su tais rūpesčiais, paliko žymius pėdsakus, kurie liudija jų ištvermę bei lietuviško žodžio vertę išeiviams, gyvenantiems toli nuo gimtosios žemės. Už tai jiems priklauso visų mūsų pagarba ir sveikinimas. Prie to jungiame ir savo linkėjimus šio sukaktuvinio laikraščio darbuotojams ieškoti ištvermės savoje praityje, nes žingsniai į antrąją šimtmečio pusę bus dar sunkesni, nes našta bus dar svaresnė. Laimėtoji praeitis tegu stiprina spaudos našta nešančius į ateitį.

Prie sveikinimų nuoširdžiai jungiasi ir kiti redakcijos, administracijos bei spaustuvių darbuotojai. Ilgiausių metų "Tėviškės Žiburių" kaimynai - "Nepriklausoma Lietuvai". Po

to pranešė perskaitė gautą raštu sveikinimą iš Kanados Lietuvių Žurnalistų Sąjungos, kuriame Sąjungos valdyba nuoširdžiai sveikina redaktorių Birutę Nagienę ir visus "NL" laikraščio bendradarbius, prenumeratorius ir rėmėjus. Linkėdama visiems sveikatos ir ištvermės tęsti šį nelengvą darbą Lietuvos labui.

Garbės svečių pristatymas

50-ties metų auksinio jubiliejaus minėjime dalyvavo: Haris Lapas su Ponia - Lietuvos gen.konsulas Kanadoje, Algirdas Vaičiūnas - KLB Krašto Valdybos atstovas, Kęstutis Budrevičius - KLB Toronto Aukštesnės valdybos pirmininkas, kun. Jonas Staškus - Lietuvos Kankinių P-jos klebonas, prel. Juozas Antanavičius - svečias iš Lietuvos, Panevėžio Katedros klebonas, Jonas Andrulis su Ponia - vienas iš "TŽ" redaktorių, atstovavęs prel. P.Gaidą ir "Tėviškės Žiburius", dr. Silvestras Čepas - "Prisikėlimo" Kredito Kooperatyvo valdybos pirmininkas, J.Stankus - Hamiltono Kredito Kooperatyvo "Talka" valdybos p.kas, Birutė Nagienė - "Nepriklausomos Lietuvos" laikraščio redaktorė ir Juozas Šiaučius - "NL" Bendrovės V-bos pirmas ninkas.

Redaktorės žodis

Birutė Nagienė nuoširdžiai pasveikino visus susirinkusius svečius ir trumpai priminė apie "NL" atsiradimą Kanadoje. Laikraščiu gimus, netrukus jam teko pergyventi skaudų srovinių žmonių grupelių intrigas, skundus ir kitus

nemalonumus. Laikraštis laikinai buvo sustojęs eiti. Susipratusių patriotų dėka - poetės -rašytojos Marijos Aukštaitės, J.Leknicko ir kitų - nesusipratimai atslūgsta ir sutarta "NL" perkelti į Montrealį. Čia laikraštį redaguoti buvo pavesta Marijai Aukštaitėi - ji buvo antroji laikraščio redaktorė. Iki dabar laikraštį redagavo 12 redaktorių, dabartinė yra 13-toji. /Ta proga reikia paminėti, kad laikraščio visi straipsniai pradžioje turėjo būti atiduodami cenzūrai, išversti į anglų kalbą ir valdžios cenzoriaus patikrinti. Nežiūrint visų sunkumų, dėka susipratusių tautininkų, tinkamų darbuotojų laikraštis šiandien švenčia savo 50-ties metų auksinį jubiliejį ir tapo žinomas Montrealio kitatautiškų visuomenėje. Birutė Nagienė papasakojo, kaip Lietuvos įvykiams besivystant, buvo dažnai vietinės spaudos korespondentų ir radijo stočių kontaktuojama redakcija. Jos žodis buvo labai šiltai sutiktas.

"NL"-vės p-ko Juozo Šiaučiaus žodis

Pasveikinus susirinkusius ir padėkojęs už minėjimo surengimą, J.Šiaučius pranešė, kad laikraščio finansinė padėtis nėra kritiška šiuo metu. Dėka prenumeratorių ir rėmėjų, laikraštis išsilaiko. Paramą jaučiame ir iš Toronto Rėmėjų Būrelio. Blogiausia, kad neturima pakankamai darbuotojų. Administracijoje tautininkai dirba be atlyginimo, nuolatinių bendradarbių daug neturime, pripuolamų atsiranda.

Pagal dabartines sąlygas, toliau leisti laikraštį kas savaitę, taupant darbuotojų sveikatas, yra per

Prie Spaudos Stalo-

ilgametė laikraščio parengimų rėmėja E.Stepaitienė ir A.Šimkienė rinko iš geradarių ir remėjų aukas ir prenumeratas.

Visos nuotr: Stepo Varankos

sunku. Samdyti patyrusį padėjėją nėra iš ko, tad Valdybos posėdyje apsvačius padėti, nutarta pereiti kol kas į dvisayaitinį. Specialiam reikalui - įvykiams vykstant, bus išleistos ir ekstra laidos. Vėliau matysime kokios susidarys galimybės ir sąlygos. J.Šiaučius paragino pasisakyti tuoj reikali skaitytojus. Jis baigė pasidžiaugdamas, kad "Nepriklausoma Lietuva" savo pavadinimu per tuos 50 metų, primindavo ne tik mums, bet ir svetimausiems, kuriems laikraštis pakliūdavo į rankas, kad už "Independent Lithuania" Kanadoje ir visame pasaulyje gyvenantys lietuviai kovoja.

Lietuvių Namų Žinios

• Sekmadienio popietėje dalyvavo 300 asmenų. Svečių knygoje pasirašė 2 iš Kauno, po 1 iš Kybartų, Marijampolės, Utenos, Panevėžio ir Punsko.

Svečiai iš Cleveland'o - Arūnas Apanavičius ir Vytautas Apanavičius; iš Angus, Ont. - Ona Senkuvienė, iš Timmins'o, Ont. - Alma Senkutė. Taip pat "Amnesty International" atstovai: Steven Cox, Ron Fernandez, Susan Mullings - iš Toronto.

Kitoje sekmadienio popietėje, lapkričio 18 d., dalyvavo 320 žmonių. Jų tarpe 3 iš Šiaulių, po 2 iš Vilniaus, Kauno ir Šakių rajono, 1 iš Panemunės prie Tilžės. Taip pat VI ir L.Adomavičiai iš Sunny Hills,

Fla., VLIK'o p-kas dr.K.Bobelis iš St.Petersburg,Fla., J. Giedraitis ir A.Vedeckas iš New York'o.

• Lapkričio mėn. 11 d., LN Kultūrinės Komisijos iniciatyva surengtame XIII Lietuvos Tautinės Dainų Šventės vaizduojamųjų parodyme buvo surinkta \$ 800 - aukų Lietuvių Slaugos Namams. Aukojų: po \$100 - V.K.Gapučiai, A.Jucys, D.S.Kiršiniai, B.E.Kišonai, D.T.Renkauskai, E.Simonavičius; po \$50 - R.Bekeris, K.Bortnikas, E.Ginčauskas, O.Ražauskas. Statybos fonde dabar yra \$194,557.

• LN Moterų ir Vyrų būreliai ruošia Lietuvių Slaugos Namų Popietę gruodžio mėn. 2 d., sekmadienį, 2:30 val.p.p. Karaliaus MINDAUGO menėje. Visas pelnas skiriamas Slaugos Namų statybos fondui. Bilietai gaunami pas B.Abramaitienę tel:532-4793, V.Drešerį -233-3334, A.Jankaitienę 762-9183 arba LN sekmadienį popietėje.

• Lietuvių Slaugos Namams aukojų:

po \$1000 - Augustas Langas, Londono lėšų telkimo skyrius (per J. Butkų), a.a.dr. Noros Šimkutės atminimui, Slaugos Namų K-to p-kas Jonas Vytautas Šimkus (viso \$3.200, \$700 - K.J. Ališauskai, \$600 - Vytautas Montvilas; po \$300 - E.Dubininkas, J.Rimšaitė, D.S.; po \$200 - K. Mileris iš Hamiltono, M. Pranevičius, Antanas Saulis, M.E.Zabulionis; \$150 - M.Jakubauskas; po \$100 - L.Einikis, J.Radzevičius, E.Dickson, Vytautas Lukas iš Hamiltono, P.A.Jurkšaičiai, F.Mačiulis, Marija Rackevičius, A.Radėnas, J.Čepukas iš Pickering, Ont., Jadvyga Ignatavičienė Ona Jakimavičienė, Ona Kudžmienė iš Hamiltono, Br.Mackevičius, Jonas Mažeika, Marija Mikelėnas-McLougalin, Marija Radzevičienė, Bonifacas, Justina Sriubiškiai; \$50 - J.Kazlauskas. Iš viso statybos fonde yra \$196,057. Aukos atleidžiamos nuo valstybinių mokesčių.

• Dėl nenumatyti iškilusių sunkumų KŪČIŲ VAKA-

Vakaro pranešėja - I. Adomavičienė.

RIENĖ nebus ruošiamas šiais metais Lietuvių Namuose.

Bilietai į NAUJŲ METŲ sutikimą bus parduodami sekmadienio popietę metu.

• NAUJŲ METŲ sutikimą rengia Anapilio P-jos Taryba. Sutikimas vyks gruodžio mėn. 31 d. nuo 7 val. vak. Gros "Les and the Music Masters" orkestras.

• Kanados metinėje grupinėje parodoje Toronto Photographer's Workshop Galerijoje 80 Spadina Ave., dalyvaus ir foto menininkai iš Lietuvos: Saulius Paukštys, Violeta Bubelytė, Gintautas Stulgaitis, Remigijus Treigys ir Gintautas Trimakas. Parodoje dalyvaus ir 100 geriausių Kanados foto menininkų.

Paroda atidaryta nuo lapkričio mėn. 30 d. Informacijos - tel:362-4242.

• Tradicinės SKAUTŲ KŪČIOS rengiamos gruodžio mėn. 9 d., sekmadienį, Prisikėlimo P-jos didžiojoje salėje.

PARAMA

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

10 % už 90 dienų term. indėlius
10 1/4 % už 6 mėn. term. indėlius
10 1/2 % už 1 m. term. indėlius
10 3/4 % už 2 m. term. indėlius
10 1/2 % už 3 m. term. indėlius
11 % už 1 m. GIC mėn. palūk.
11 1/2 % už 1 m. GIC invest. pažym.
11 1/4 % už 2 m. GIC invest. pažym.
11 1/4 % už 3 m. GIC invest. pažym.
9 1/2 % už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)
11 1/2 % už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind
11 1/4 % už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind
11 1/4 % už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind
9 1/2 % už namų planą - OHOSP (v.r.)
8 1/2 % už taupymo sąskaitą
9 1/2 % kasd. pal. sąsk. virš 10.000
7 % už kasd. pal. čekių sąsk.

AKTYVAI VIRŠ 79 MILIJONŲ DOLERIŲ

Visu nanų gyvybė apdrausta santaupų dydįje, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$15,000. Nemo-kamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama pinigines perlaidos, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniai, antradieniai ir trečiadieniai - nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniai ir penktadieniai - nuo 9.30 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniai - nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų

BŪSTINĖ: Lietuvių namai -

1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
TELEFONAS: 532-1149

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8

Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniai, antradieniai ir trečiadieniai - nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniai ir penktadieniai - nuo 9.30 v. ryto iki 8 v.v.; šeštadieniai - nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniai nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniai nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind. 10 %
180-185 d. term. ind. 10 1/4 %
1 metų term. indėlius 10 1/2 %
2 metų term. indėlius 10 1/4 %
3 metų term. indėlius 10 1/4 %
1 metų GIC-met. palūk. ... 11 1/2 %
2 metų GIC-met. palūk. ... 11 1/4 %
3 metų GIC-met. palūk. ... 11 1/4 %
1 metų GIC-met. palūk. ... 11 %
RRSP, RRIF ir OHOSP 9 1/2 %
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind. 11 1/2 %
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind. 11 1/4 %
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind. 11 1/4 %
Taupomąją sąskaitą 8 1/2 %
Kasd. pal. taupymo sąsk. ... 9 1/2 %
Kasd. pal. čekių sąsk.iki... 5 1/2 %

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir morkičius iki 75% (kredito turto vertės. Parduodame pinigines perlaides (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas (vairias sąskaitas.

AKTYVAI virš 45 milijonų dolerių

Mūsų tikslas - ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

IMA UŽ:

Asmeninės paskolas nuo 13 1/2 %
Sutarties paskolas nuo 13 1/2 %
Nekiln. turto paskolas: Su nekeičiamu nuosimčiu
1 metų 13 1/2 %
2 metų 13 1/2 %
3 metų 13 1/2 %
Su keičiamu nuosimčiu
1, 2 ir 3 metų 13 %

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki \$15,000 ir narių gyvybę iki \$2,000 už santaupas laikomas šėru, čekių ir taupymo sąskaitose.

DAUGINIS
DRAUDA - INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
Dauginis - telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *
Patarnavimas - greitas ir tikslus!

montreal

● Henrikas NAGYS, ištikus lengvai širdies ataką, paguldytas Montreal General ligoninėje, kur atliekami tyrimai prieš būsimą operaciją. Linkime kuo greičiau pasveikti.

● Montrealio mišrus choras gavo pakvietimą šią vasarą atlikti H.Nagio ir A.Stankevičiaus KANTATĄ Lietuvoje.

● Rašytoja Edita NAZARAITE negalės atvykti į Montrealį gruodžio mėn. 9 d., kaip buvo paskelbta

LKMoterų D-jos ruošiamoje metinėje šventėje dėl ligos.

● Gustav von CERNIN atsiuntė "NL" \$72 - užsimokėdamas garbės prenumeratą ir pridėdamas auką. Nuoširdžiai dėkojame! "NL"

● H.ir Pr. BERNOTAI padidino savo įnašą Kanados Lietuvių Fonde penkiais šimtais dolerių.

KLF nuoširdžiai dėkoja.

● Tautos Fondui paaukojo \$225 - Walter TVARONAS. Nuoširdus atėiū.
Tautos Fondo Atstovybe
Montrealyje

hamilton

PAGERBDAMI MIRUSIUS, AUKOJO KANADOS

LIETUVIŲ FONDUI

● A.a. Vinco LIETUVININKO atminimui: po \$ 50 - L.G.Vyšniauskai, J.R.Pleiniai; \$20 - St.Domeikienė;
● a.a. Jono MAČIULAIČIO atminimui: \$100 - Velionio žmona A. Mačiulaitienė; \$ 50 - D.Kochanka ir šeima; po \$25 - J.A.Leščiai, A.Petratienė, V.Stanaitienė; po \$20 - F.P.Krivinskai, J.A.Asmenavičiai, V.E.Sakai, P.Žuyls, J.K.Dervaičiai, J.L.Stungevičiai, A.J.Zubrickai, A.M. Pusdešiai, L.G.Klevai; po \$15 - V.G.Stabingiai, M.I.Repeškos, P.Lukošienė ir dukra Adelė; po \$10 - J.E.Bajoraičiai, T.P.Enskaičiai, J.Kežinaitis, A.G.Repčiai, J.K.Januškevičiai, P.M.Šiuliai ir J.R.Pleiniai;
● a.a. Halinos RICKIENĖS atminimui: \$100 - R.D. Westmore; po \$50 - R.Tirilis, A.Styra iš Cleveland'o, G.E.Schickedanz; po \$30 - P.A.Volungės, J.O.Kareckai, L.A.Pliurai; po \$25 - A.Petratienė, M.D.Jonikai, J.G.Kažemėkai, J.T.Povilauskai, L.D.Mačikūnai, St.Matulionis, Ph.Deptuck; po \$20 - G.A.Skaisčiai, X.Y., P.V.Šidlauskai, V.G.Kairiai, P.V.Lukošiai, P.S.Kanopai, P.Z.Sakalai, P.I. Zubai, R.J.Pleiniai, J.E.Krause, E.Dirsienė, A.Bungardienė S.S.Rakščiai, K.Mikšys, K.H.Norkai, C.V.Jasinskai, L.G. Klevai, J.L.Stungevičiai; po \$15 - P.Lukošienė ir dukra Adelė; po \$10 - P.T.Enskaičiai, A.G.Repčiai, J.E.Bajoraičiai ir M.Gujienė.

Širdingai dėkoja už aukas

KLF

● CARITAS organizacijai a.a.Halinos Rickienės atminimui auکوjo \$ 40 - K. Mankauskienė; \$20 - B.Sadauskienė.
Dėkoja CARITAS

VOKIETIJA ŠIANDIEN PRO AMŽIŲ PRIZME

D. N. Baltrukonis

Manau, daugelis mūsų, gyvenę Vakarų Vokietijoje pokario metais, esame keliavę po pietvakarių Vokietijos kalnuotas sritis. Nepaprastai gražios yra tos sritys. Ypač žavinga yra Reino upės vaga. Daugeli milijonų metų formavosi Reino bei kitų pietvakarių Vokietijos upių vagos ir jų pasakiški slėniai. Daugeli milijonų metų plati, sraunanti ir didinga Reino upė traukia sraunius vandenį iš amžinai snieguotų Alpių, Vogesų, Švarevaldo, Hünseruck'o kalnų, Würtemberg'o bei Hesse's aukštumų. Amžių amžiai praslinko, kai ši galinga upė prasimušė, prasigrauzė pro kieta akmens kalnynus, kartais plačiai išsiliesdama, ramiai ir didingai tekėdama pro vaizdingus krantus, kartais jos vaga nepaprastai kietų uolienų taip susiaurinta, jog jos masyvūs vandenys tiesiog verda ir kunkuliuoja, varomi iš paskos nepaprasto spaudimo.

Nuo neatmenamų amžių apsigyveno čia žmonės. Keitėsi amžiai, keitėsi ir gyventojai. Dėl šių žavingų Reino upės kantių rungėsi ir kovojo įvairios tautos ir net rasės. Praslinko šiomis sritimis gotai, hunai ir vanadalai. Siekė šias apylinkes ir Graikų imperijos keliautojai. Daugiausia pėdsakų paliko Romos Imperijos valdovai. Jau nuo pirmųjų Kristaus eros laikų (Anno Domini) čia išitvirtino Romos Imperijos žmonės. Ir šiandien tebestovi daugelis jų statytų pilių, tvirtovių, amfiteatrų.

Reino upės tėkmė jau nuo neatmenamų laikų tapo savotiška gyvybine arterija. Jos srauniais vandenimis plukdė gyventojai, ar svečiai prekėjai savo gėrybes, medžiagą ir kitokių reikmenis. Šiais vandenimis naudojosi taipgi įvairūs keliautojai, atėjūnai, ar šių kraštų gyventojai, tos epochos šeimininkai. Ypač svarbi ši plati ir vandeninė upė buvo Romos Imperijos laikais. Apie 4 šimtmečius Reinas tarnavo Romėnams kaip jų rytinių Imperijos sričių gynybine linija, transportuojant Reinu jos leigijonus, ginkluotę, maistą bei įvairias statybines medžiagas. O jo sraunus platūs vandenys buvo natūralus gynybinis barjeras prieš nuolat besiveržiančius iš rytų germanų gentis.

Romos Imperija nuo Kristaus gimimo iki maždaug 5-tojo šimtmečio (A.D.) gyveno savo didybės laikotarpiu. Tuomet imperijos valdos apėmė visą Viduržemio jūrą pietuose, Anglijos salas vakaruose ir nemenkas sritis į rytus nuo Reino. Taigi, Reino upė tarnavo Romos Imperijai visokeriopai. Jau nuo pirmųjų amžių Romėnai abiem pusėm Reino kūrė naujas gyvenvietes, statė gynybinius bei administracinius punktus. Daugelis šių dienų Vokietijos miestų pagal Reina ir toliau į rytus bei vakarus nuo jo esančių miestų savo pradžią skaito nuo Romėnų įkurtų gynybinių bei administracinių centrų: Bingen, Rūdesheim, Köln'as, Trier'as, Vorms'as ir daugelis kitų miestų yra Romėnų įkurdinti. Kaip strateginiai svarbios ir geografiniai patogios buvo šios Vakarines Vokietijos sritys, galima spręsti iš to, kad Romėnai Pfalz'o provinciją skaitė beveik imperijos centru administraciniu atžvilgiu, jog TRIER'AS buvo padarytas lyg ir antrąja sostine, po Romos. Iš čia buvo valdomos vakarinės bei rytinės Romos imperijos žemės. Keliadami šiandieną abiem pusėm Reino rasime dar daugeli gerai išlaikusių Romėnų statytų pilių, tvirtovių, amfiteatrų.

Reino upės link.

Š.m. gegužės 8-tosios saulėtą rytą patraukiamė link Reino žavingų krantų. Daugeli kartų jau buvo lankytasi šiose istorija ir grožiu turtingose Vakarų Vokietijos srityse. Tačiau, šįkart proga buvo ypatinga tuo, kad su manim svečiavosi iš Lietuvos grupelė giminačių. Mano pareiga buvo parodyti savo giminačiams visą, kas, pagal mano žinias, buvo idomiausia. Tad pirmiausia ir patraukė me Reino upės žavingomis pakrantėmis.

Iš Kaiserslautern'o apylinkių (kur buvome apsistoje) sumodernintais Vokietijos geležinkeliais pasileidžiame keletos šimtų kilometrų kelionėn.

Malonu keliauti šiuolaikiniais V. Vokietijos geležinkeliais. Tai ne anais ankstyvo pokario laikais, karo sugriautose Vokietijoje. Šiandien viskas švaru, gražu, komfortas kiekviename zingsnyje. Prieš 50 metų siautūsio karo jo kio ženklo nebeliko. Pro smagiai skriejančio traukinio langus praskuba kaimai, miesteliai, kalnai, upės, slėniai. Nė nepajutome, kai privažiavome Bingenbrück'a. Iš čia pradėsime, galbūt, romantiškiausią šių metų ekskursiją senojo Reino upe ir jo pilėtomis pakrantėmis. O tos Reino aukštųjų krantų pylis! Iš visų amžių: romėnų, viduramžių feodalų ir vėlesnių laikų.

Dar tik gegužės mėnesio pradžia, o visa gamta pačiame žydėjime! Pats Bingen'o miestas nedidutis, apie 25,000 gyventojų, išpraustas tarpe gana stacių kalnų, abiem pusėm Nahe upės. Šioje strateginėje Nahe upės ir Reino santakoje Romėnai pastatė tvirtovę, pavadinę ją BINGIUM. Ant tos tvirtovės pamatų buvo pastatyta Klopp pilis, sugriauta 1689 m. ir restauruota 1845 m., stovi ji ir šiandien aukštai ir dangų iškėlusį savo romėniško stiliaus kuorus. Nuo šios pilies gynybinių sienų plačiai atsiveria akiratis 270 laipsnių kampui. Iš šio punkto puikiai matosi Reino upės įtaka ir įstaka visu platumu, kaip ir bet koks judėjimas Nahe upe iš vakarų, šiaurės - pietų ašimi. To-

Mylimam Vyru!

A + A

JURGIUI ŠABLAUSKUI

netikėtai žuvus eismo nelaimėje, nuoširdžiai užjaučiame Jo žmoną **dail. Oną Šablauskienę**, sūnų **Liūtą** su šeima, seserį ir kitus artimuosius -

Anastazija ir Antanas
Tamošaičiai

Mielam Bičiuliui, "Dainavos" vasarvietės vienam iš steigėjų

A + A

JURGIUI ŠABLAUSKUI

tragiška žuvus,

kartu liūdime ir nuoširdžiai užjaučiame Jo žmoną **dail. Oną**, sūnų **Liūtą**, marčią **Rachel**, vaikaičius **Aleksandrą** ir **Viktorą**, seserį **bei kitus** artimuosius -

Birutė ir Henrikas,
Gintaras ir Aldona
Nagiai.

PADĖKA

A.a. KAZIMIERAS MAŽEIKAS

gimė 1921 m. Vainute, Tauragės aps. Nuo 1926 m. gyveno Vidutaičių km., Pagėgių aps., mokėsi Rusnėje, Klaipėdoje ir Tilžėje. Mirė 1990 m. rugpjūčio mėn. 12 d. Montrealyje.

Nuoširdžiai dėkojame Tėv. J. Aranauskui, SJ, Aušros Vartų klebonui už maldas koplyčioje, kun. Stanislovui Letukui, Vainuto klebonui už gedulingas mišias, paguodžiantį pamokslą ir Reginai Brikienei už šv. Mišių auką.

Dėkojame visiems už atsilankymą koplyčioje, dalyvavimą gedulingose mišiose ir pareiškimams užuojautas žodžiais ir raštu.

Nuliūdusios seserys - **Anastazija** ir **Aldona** Kanadoje, **Juzefa** Lietuvoje
ir broliai - **Povilas** USA, **Petras** Kanadoje ir **Vladas** Venezueloje.

kiu būdu šios pilies valdovai turėjo pilną laivų judėjimo kontrolę šiais vandenimis. Taigi, tų laikų Romėnai buvo puikūs gynybinių taškų parinkėjai. Jų pasirinktoji gynybinė strategija galiojo per visus šimtmečius ligi šių laikų. Kaip buvo svarbi Bingen'o miesto strateginė pozicija, galima spręsti iš to, kad jau 1245 m. (valdant Lietuvoje Karaliui Mindaugui), šis miestas tapo HANZOS lygos nariu. Šiais vandenimis praplaukiantys vaizbūnai turėjo mokėti muitą Hanzos lygos miestui. Ir šiandien ant akmeninės salelės tebestovi aukšti muitinės hanzeatiniai bokštai, su feodaliniais herbais.

Bingen'o miestas išsidėstęs pagal vakarinį Reino krantą. Čia gal pusės kilometro atstumu išsidėstę įvairių ekskursinių ir keleivinių motorlaivių priplaukos. Beveik visu pakrančių ilgumu didžiuliai kaštonų medžiai pilname žydėjime. Ir kaštonai čia kitoniški; jų žiedų spalvos lyg ruožavo atspalvio. O ant Reino pakrančių ramiai sau saulutėje tupinėja būreliai laukinių ančių. Jos tokios jaučios, tarsi čia nesimaišytų jokie civilizuoti dvikojai sutvėrimai. Kai kurios jų pakyla ir sau vikriai nuplasnoja virš Reino vandenų. O tų civilizuočių dvikojų sutvėrimų čia pilna. Laiks nuo laiko skuba būriais jie išplaukiančius ekskursinius ar keleivinius laivus, arba pasipila iš jų, šiems atplaukus.

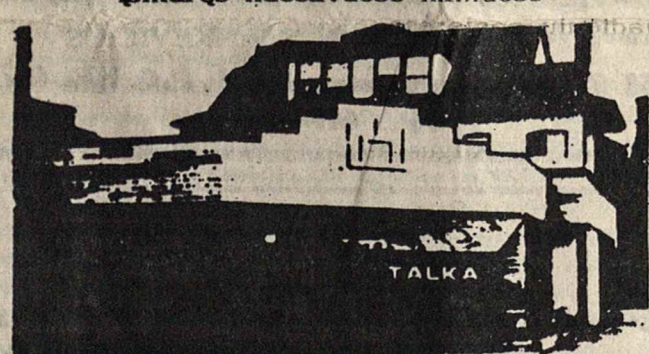
I tą dvikojų homo-sapiens sutvėrimų sriautą įsijungiamė ir mes. Prie vienos kontoros nusiperkame bilietus ekskursiniam motorlaiviui. Šis mus pirmiausia perkelia į kitą pusę Reino, kur randasi lygiai senas RÜDESHEIM miestelis su pora Romėnų statytų pilių. Jos stovi sau tiesios, su aukštomis akmeninėmis sienomis. Pagal tų laikų karo techniką, jos buvo nei perlipamos, nei kitaip sunaikinamos. Užtat jos ir išliko ligi šių laikų - visus 2000 metų! Dabar jos tarnauja kaip vyno pramonės muziejai ir jų sandėliai. Aukštai pakrantėje didžiulės AS-BACH-URALT garsiojo vokiškojo konjako (Brantwein) vartyklos ir sandėliai. O aukštyn, kaip akys užmato - kairėn ir dešinėn - vis aukštyn terasomis kylantys vynuogynų laukai.

O ten virš visų vynuogynų aukščiausioje Reino krantų vietoje, - į padanges siekia milžiniškos moters figūra. Tai - GERMANIA! - vokiečių tautos susivienijimo simbolis ir paminklas. Tai mūsų sekantis apžiūrėjimo objektas. Tačiau pas jį pakliūti - reikia porą kilometrų pavažiuoti lyniniu keltu, vadinamu SEILBAHN. Mūsų entuziazmas ir įtampa kyla drauge su į padanges kylančiomis ore kabančiomis gondolomis. Kas per vaizdas! Reginys sunkiai aprašomas. Kas minutė atsiveria apačioje vis naujas akiratis. Reino upe su Rudesheim miesteliu vis tolstai ir mažėja. Užtat panorama atsiveria vis platesnė. Apačia mūsų slenka didžiuliai ir platūs vynuogynų laukai.

(Bus daugiau)

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

isikūres nuosavuose namuose

HAMILTONO KREDITO KOOPRATYVAS
„TALKA“

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

AKTYVAI PER 32 MILLJONUS DOLERIU

MOKAME UŽ:

kaed. pal. čekių sąsk. iki ... 9%
santaupas 8.5%
kaed. pal. taupymo s-ta 8%
90 dienų indėlius 11%
1 m. term. indėlius 12%
1 m. term. ind. mėn. pal. 11.5%
3 m. term. indėlius 12%
RRSP ir RRIF (pensijos) 9%
RRSP ir RRIF 1 m. 12%
RRSP ind. 3 m. 12%

IMAME UŽ:

asmenines paskolas 16.5%
nekiln. turto oask. 1 m. 13.25%
nekiln. turto pask. 2 m. 14.5%
Nemokamas čekių ir sąskaitų
apmokėjimo patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės
drauda pagal santaupų
dydį iki \$2.000 ir
asmeninių paskolų
drauda iki \$25.000.

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais - nuo 10 v. ryto iki 5 v. p.p., trečiadieniais - nuo 10 v. r. iki 1 val. p.p.; penktadieniais - nuo 10 val. ryto iki 7 val. vakaro, Liepos-rugpjūčio mėnesiais uždaryta.

VALYKLA
SPECIALYBĖS:

- BATŲ TAISYMAS
- DRABUŽIŲ PERSIUOYIMAS
- ADYMAS AUDIMU
- MARŠKINIŲ SKALBIMAS
- UŽUOLAIŲ VALYMAS
- SAUGOJIMAS (STORAGE)
- ZOMŠAS

495-906 AVENUE, LaSalle
365-1143

7061 A CENTRALE, LaSalle
365-7146

2955 ALLARD, Ville Emard
766-2667

GUY
RICHARD
ROOFER - COUVREUR
7725 George LaSalle

Geriausias patarėjas ir darbe atlikėjas stogdengys
GUY RICHARD, kuris jau seniai lietuviams patarnauja.
Darbą atlieka sąžiningai ir prieinamomis kainomis.
Stogo dengimui ar taisymui skambinkite tel.

364-1470

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

FUNERAL HOME

J.F. WILSON & SONS Inc.

123 Maple Blv., 5784 Verdun Av.

Chateauguy, Que. Verdun, Que.

Tel: 691-4763 * Tel: 767-9956

MODERNIOS KOPLYČIOS

VILKIUKAI IŠKYLAUJA

Š.m.lapkričio mėn. 4 d. Montrealio "Geležinio Vilko" Skautų Tunto "Annykščio Šilėlio" Vilkiukų Draugovė vyko į pietų pusę - ne taip toli į pietus, kaip kartais įprasta kitiems mūsų žiemos bėgyje keliauti - bet, tiksliau sakant, į Montrealio salos pietinę pusę išskylon. Tikslas - apsilankyti ekologijos muziejuje, kuris vadinasi ECOMUSEUM.

Gal ne visiems yra žinoma, bet 1990 ir 1991 metai yra tarptautinės skautų organizacijos skelbiami gamtos priežiūros metais. Šalia to, ir mūsų vilkiukų programoje yra numatyta daugelis užsiėmimų, supažindinančių su svarbia išlaikyti mūsų gamtą nepažeistą. Juk skautas - GAMTOS DRAUGAS.

Šitas ECOMUSEUM randasi St. Lawrence Natural History Society (Šv. Lauryno Gamtinės Istorijos Grupės) projektas. Šios organizacijos tikslas yra supažindinti visuomenę su ypatinga Šv. Lauryno slėnio svarba dabartiniam laikui ir praeityje. Muziejus randasi St. Anne de Bellevue, netoli McGill Universiteto Macdonald College pastatų. Visi, kurie dirba prie gamtos priežiūros, dirba ir kaip gidai, ir kt., yra savanoriai, o pinigai, kuriuos surenka, yra naudojami šio muziejaus išlaikymui.

Išskylon susirinko net 16 vaikų ir 8 tėveliai. Visiems teko pereiti su mūsų gide Anne per visus eksponatus. Čia buvo ne visai taip, kaip kituose muziejuose: eksponatai ir judėjo, ir miegojo ir net skraidė. Vienas šito muziejaus tikslų yra paro-

dyti visiems, kaip įvairūs gyvuliai gyvena tikroje gamtoje. Teko matyti antis, stirnas, meškėnus, didžiulius ežius, meškas, lapės, zuikus, vėžlius, šeškus ir net žalčius. Viena mamytė net palaikė žaltį, niekad prieš tai neišdrįsusi apie tai net pagalvoti. Prie kiekvieno gyvulio buvo paruošta stotis su aprašymu ir vyko paaiškinimai apie jų įpročius, gyvenimo būdus ir t.t.

Atėjusi visiems, kurie prisidėjo prie sėkmingos išskylės, Geležinis Vilkas.

• A. Kazimiero MAŽELKOS atminimui Anastazija ir Antanas Tamošaičiai "Nepriklausomai Lietuvai" aukojo \$ 50. AČIŲ. "NL"

• Dail. Anastazijos Tamošaitienės monografiją per VAIVORYKŠTĘ, galima jau nusipirkti už \$40. Ši puošni ir puiki knyga buvo paminėta mūsų Kultūriname puslapyje.

Knygą galima gauti ir "NL" Redakcijoje. Tai graži ir šventinė dovana.

KANADOS LIETUVIŲ MILIJONINIAM LIETUVAI PAGALBOS VAJUI AUKOJO:

• A. A. Jurgio ŠABLAUSKO atminimui: \$25 - M. ir V. Jonynai, \$30 - R. ir R. Lapinai, \$30 - H. ir Z. Lapinai, \$50 - E. ir P. Povilaičiai, \$20 - R. ir L. Urbonai, \$25 - Il. Maziliauskienė, \$20 - L. Gedvilaitė, \$20 - A. Rugytė, \$50 - B. ir H. Nagiai, \$50 - A. ir G. Nagiai. Dėkoja Kanados MLPVajaus Komitetas

• Stanislovas STRAVINSKAS, 84 m., buvęs Slaugos Namuose, mirė ligoninėje. Jis buvo vienas iš seniausių "NL" skaitytojų bei rėmėjų. Likęs be giminių ir artimųjų, "NL" rūpesčiu buvo patalpintas į Slaugos Namus. Palaidotas iš AV P-jos bažnyčios.

PADĖKA

Širdingą padėką reiškiamė dr. A.S. Popieraičiui už rūpestingą priežiūrą man būnant Reddy Memorial ligoninėje ir parūpinant vietą Montreal General ligoninėje tolimesniam gydymui. Dar kartą širdingai dėkojame! -

E. ir J. Paunksniai

• SKAUTŲ KŪČIOS įvyks gruodžio mėn. 13 d., Aušros Vartų Parapijos salėje, 7 val. v. Kiekvienas dalyvis prašomas dalyvauti su viena žvakute, viena dovanėle, pilnoje uniformoje ir su šypsena. Bus taip pat tuntu sueiga ir girdime, kad net dalyvaus senas Vilkiukas, kuris dėvi ypatingą raudoną uniformą! G.V.

Jeigu galvojate apsigyventi Toronte ar apylinkėse, namų įsigijimui Jums maloniai patarnaus Mrs. JENNY STULGINSKAS HOMELIFE / BAYVIEW kompanijoje.

Tel. darbo: (416)-324-2822 namų: (416)-889-7813

Dr. JONAS MALISKA
Tel.: 866-8235

Dr. MICHEL HUYNH
Tel.: 866-9297

D.D.S.

DANTŲ GYDYTOJAI-CHIRURGAI
1440 St. Catherine St. W. Suite 701
Montreal, P.Q. H3G 1S5

Dr. PHILIP STULGINSKIS
Dental Surgeon,
DANTŲ GYDYTOJAS-CHIRURGAS
8606 Centrale, (kamp. 45 Av.)
Suite 209, LaSalle, Qué.
H6P 1N5. Tel. 364-4658.

M. CUSSON VAISTINĖ
7635 Centrl St. Ville LaSalle, P.Q. H8P 1L2

Atidaryta kasdien nuo 9 - 10 v.v.
Šeštadieniai: nuo 9 r. - 9:30 v.v.
Sėkmadieniai: nuo 10 r. - 9:30 v.v.

Tel.: 366-9745 ir 365-0505

DR. A. S. POPIERAITS
B.A. M.D. M.Sc. L.M.C.C. F.R.C.S. (c)

MEDICAL ARTS BUILDING

1538 Sherbrooke St. W. Suite 215, Montreal, Qué., H3G 1L5
Tel.: 931-4024

Notarai

J. BERNOTAS - RŪTA POCAUSKAS

Suite 1143, Sun Life Building

1155 rue METCALFE, Montreal, Qué., H3B 2V6

Tel. (514) - 871-1430

KLK MOTERŲ DRAUGIJOS MONTREALIO SKYRIAUS

Metinė Šventė

įvyks 1990 m. GRUODŽIO mėn. 9 d.

Aušros Vartų parapijos salėje

po 11 val. mišių.

Ruošiama įdomi PROGRAMA.

VAIŠES: švediškas stalias, kava ir pyragai.

ĮEJIMAS: \$10.-

Pelnas skiriamas

KANADOS PAGALBOS LIETUVAI VAJUI

Visi maloniai kviečiami dalyvauti.

VALDYBA

L.K. MINDAUGO ŠAULIŲ KUOPA RUOŠIA

Naujų 1991 Metų Sutikimą

ž. m. GRUODŽIO mėn. 31 d., PIRMADIENĮ 8 val. vak.

Aušros Vartų parapijos salėje

COMPACT DISCO MUZIKA - J. Šulmistro

Vakarienė • Baras • Loteria • Šeiminkė • Snapkauskienė.

Bilietus išsigyti ir stalus rezervuoti galite iki gruodžio 24 d. pas: A. Myle, tel: 365-0353 A. Žiuką, tel: 366-5491, J. Šiaučiu, tel: 768-3674 ir A. Račinską, tel: 366-7022.

Įėjimas: \$. 15- asmeniui,

L.K. MINDAUGO KUOPOS VALDYBA

PADĖKA

Man esant ligoninėje didelę padėką reiškiamė už lankymą ir gėles: Ses. Paulei, J.A. Blauzdžiūnams, I.A. Vazalinskams, G. Sibitienei su dukra Dalia, p.p. Bitneriams, A. Kuncevičienei su dukra Vita iš Toronto, E.S. Szewczuk'ams, M.A. Joneliams, V. Skaisgiriui ir jo seseriai iš Toronto, p.p. Adamonių šeimai, J. Adomaičiui už tokią mano ligos supratimą ir paguodos žodžius, kurie man iškėpė viltį ir pasitikėjimą sulaukti sveikatos ir geresnės ateities; Angelei ir Vitui Ptasinskams ir jų motinai p. Stankevičienei, Anitai ir Algiui Ptasinskams ir Lydijai Ptasinskienei už lankymą ir visokeriopą pagalbą man sergant.

Jūsų visų nuoširdumas paliks ilgai mūsų širdyse - E. ir J. Paunksniai

GERBIAMIEJI - NEPAMIRŠKITE SUTVARKYTI "NL" PRENUMERATŲ IKI šių metų PABAIGOS! Dėkojame - "NL"

PARDUODAME APARATŲ, TINKAMĄ LIETUVAI: video kameras, video įrašymo aparatus, televizijos, radijo, magnetofonus, beviolius telefonus gausite papigintomis kainomis pas: R/C LEON SERVICE, 5887 Sherbrooke St. W. Montreal tel.: (514) 488-3363 Toronte tel.: (416) 886-7659

Aparatai yra šių firmų: Toshiba, Akai, Aiwa, National Panasonic M7, GVC, NEC, Sony, Sanyo.

Two cassette radio - \$129.- Video nuo \$399.-
Video camera : \$1499.-

Maurice Electrique Ltee

ENTREPRENEUR ELECTRICIEN
ELECTRICAL CONTRACTOR

MAURICE ANTONIUK - ELEKTROS ŠILDYMO SPECIALISTAS

102A, ALLION
LASALLE, QUÉ. H8P2C5

TEL: 366-5484

Maurice Kaplan

KAILIŲ SIUVĖJAS

- Didelis pasirinkimas gatavų paltų
- Saugojimas vasaros laiku (Storage)
- Taisau ir remodeliuoju
- Siuvu ir parduodu.

1449 rue St. Alexandre,
Suite 500 A.
Montreal, P.Q. H3A 2G6

Telefonai:

844-7307 ir 288-9646

TONY
PHOTO
STUDIO

PORTRAITS
PASSEPORT • COMMERCIAL
MARIAGE • WEDDINGS
6220 ch. QUEEN MARY rd.

TONY LAURINAITIS

MONTREAL, P.Q. H3W 1X5

Tel. 481-6608

LITAS

MONTREALIŲ LIETUVIŲ
KREDITO UNIJA

1475 De Seve, Montreal, Qué., H4E 2A8

TEL.: 766-5827; 766-5830

SKYRIUS: 3907 A Rosemont Blvd.

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS - virš \$26,000,000 REZERVAS - virš milijono

MOKA UŽ:

Certifikatus	11 1/4 %	Taupymo - special.	7 %
Term. indėlius:		Taupymo - su gyv. dr.	6 1/2 %
1 metų	10 1/2 %	Taupymo - kasdienines	6 1/4 %
180 d. - 364 d.	10 1/4 %	Einamos sąsk.	4 1/2 %
120 d. - 179 d.	10 %	RRIF - RRSP - term.	11 1/2 %
60 d. - 119 d.	9 1/4 %	RRIF - RRSP - taup.	7 1/2 %
30 d. - 59 d.	9 %		

IMA UŽ:

Nekilnojamą turtą - nuo 12 3/4 % Asmenines - nuo 14 %

VĒLYVIAUSIŲ PROCENTŲ INFORMACIJA "LITE"

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS

1475 De Seve	3907 A Rosemont
Pirm. Antradien. Treč.	9:00 - 3:00 (Tik pirm) 10:00 - 2:00
Ketvirtadieniai	12:00 - 8:00 3:00 - 7:00
Penktadieniai	10:00 - 6:00 2:00 - 6:00

KNYGOS IŠ LIETUVOS

Norintieji išsigyti "VAGOS" ir "MOKSLŲ" leidyklių išleistų knygų Lietuvoje, gali kreiptis į tų leidyklių atstovą Kanadoje ir JAV-ėse, Liudą Stankevičių, 1053 Albenel Cr., Duvernay, Laval, P.Q. H7G 4K7, Tel.: 669-8834.

"Svyturio" metinė prenumerata oro paštu - \$42.-

Les Peintures Perez Painting

RESIDENTIAL - COMERCIAL - INDUSTRIAL
STUCCO & WALL PAPER

D. Perez
President

Tel.: 365-6444

2422 MENARD - LASALLE
P. QUE H8N 1J5

CFMB

LIETUVIŠKA RADIO
PROGRAMA

RADIO 1410 MONTREAL

KIEKVIENĄ ANTRADIENI NUO 11.30 IKI 12 val. nakties

Programos Vedėjas: LIUDAS STANKEVIČIUS

1053 Albenel Cr. Duvernay, Laval, P.Q. H7G 4K7
Tel.: 669-8834

Member

Foto M.L.S.
SISTEMA

D. N. BALTRUKONIS

IMMEUBLES - CLASSIC INC.

NEKILNOJAMO TURTO VISAPUSIŠKAS

PATARNAVIMAS - PIRKIMAS - PARDAVIMAS

445 Jean Talon W. Suite 305, Montreal, P.Q.

Tel: 273-9181 Namų: 737-0844

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS

PETRAS ADAMONIS

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

C. L. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD. MONTREAL, QUE. H1X 1L7

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd

DRAUDA VISŲ RŪŠIŲ

6695 - 35-th Ave., Montreal, P.Q. H1T 3A6

ALBERTAS NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

TEL. BUS.: 727-3120 REZ.: 376-3781

TEL.: (514) 767 - 4690

VINCAS PIEČAITIS

1265 LECLAIR, VERDUN, P.Q. H4H 2M4

JONAS & CÔTÉ REALTIES

NEKILNOJAMO TURTO PATARNAVIMAS

TRANS QUEBEC SIDINGS LTD

ALUMINIJAUS DURYS, LANGAI, STOGELIAI,
APKALIMAI ALUMINIJUM, PLIENU, PLASTINE
MEDŽIAGA. DARBAS GARANTUOTAS IR
APDRAUSTAS.

SAVININKAS: John OSKOWICZ

3351 Belair St., Montreal, Qué., H2A 2A5

Telefonas: 721-9496